

Jūratės ir Kastyčio nuotaikose

Pokalbis su artėjančio pastatymo kaltininku —
Darium Lapinsku

Artėjant "Margučio" pastatymui rengiamo Juozo Gruodžio baletą "Jūratė ir Kastytis" premjerai, užkalbinome vieną iš pagrindinių baletą pastatymo kaltininkų — krepšmės i Darių Lapinską.

— Kodėl pasirinktas baletas "Jūratė ir Kastytis" ir tokioje daugialypėje pastatymo formoje?

— Puiki ir sklandžiai, nuosakiai orkestruota Juozo Gruodžio muzika, žavinga ir niekuomet nesenstanti Maironio poezija vilioja piršosi totalinio teatro sceniniam sprendimui.

— Kokios nuotaikos, besirušiant premjerai?

— Ne per seniai sutikau vieną savo pažįstamą, kuris sakėsi, jog kadaise matęs "Jūratės ir Kastyčio" pastatymą Kaune. Jis ypatingai gerėjosi prieškarinio pastatymo dekoracijomis. Chicago tai ne Kaunas. Mes tokių dekoracijų tikrai neturėsime. Gaila ir ne. Mūsų dekoracijas papildys filmas ir fotografija. Šios dvi priemonės pasitarnaus šokio judesio ir scenos pratėsimui erdvėn. Pavyzdžiui, kad ir ši legendos akimirka: Kastytis, bangų negyvai užbučiuotas; Jūratė, blaškoma dieviškų galybių, beviltiškai puola, išskėtus rankas, bandydama pasiekti ir apglėbti viso ekrano platumoje meilės dueto judesiu-

se paskendusį Kastytį ir pačią save.

— Pastatyme dalyvauja sol. Aldona Stempužienė. Kokia jos užduotis?

— Homero "Odisejoje" undinės savo balsais viliojo jūreivius ir pražūtį. Kaipgi mes savo lietuvišką undinę — Jūratę galėtume išleisti į sceną nebyle.

— Kokia rolė pastatyme tenka aktoriui Leonui Barauskui?

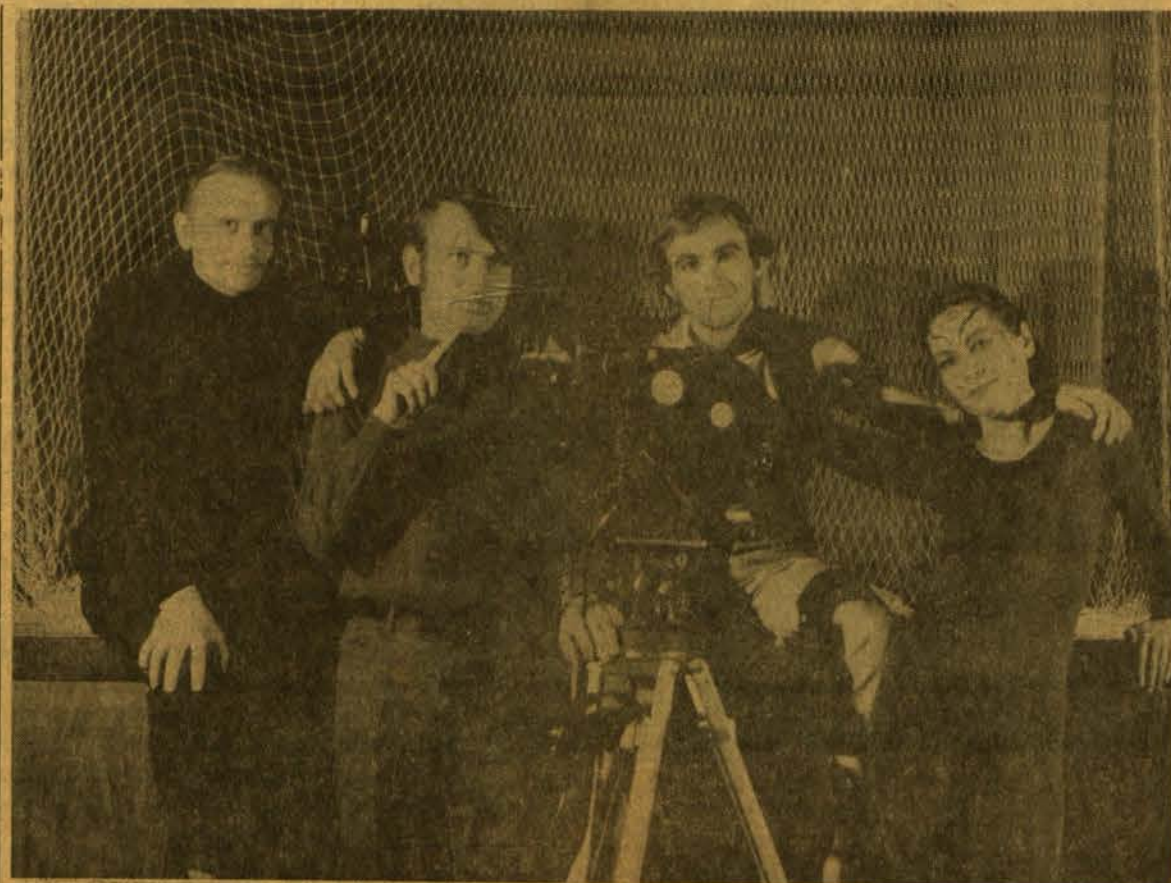
— Nežinau, kokią legendos versiją naudojo kompozitorius J. Gruodis, kurdamas muziką "Jūratei ir Kastyčiui". Tačiau man, besiklausant jo sukurtos muzikos, tuoj pat ausyse ir akyse Maironio žavioji baladė. Ją, dramatiškai suskaldytą, pateiks akt. Leonas Barauskas.

— Dalyvauja ir Jaunimo teatras?

— Taip, Jaunimo teatras šiame pastatyme rašo savo curriculum vitae pilna šių žodžių prasme. Jaunieji aktoriai čia bus kalbančios dekoracijos ir dekoruotos kalbėjimas. Jie bus scenos judesys ir judanti scena.

— Kodėl pasirinktas išraiškos šokis, o ne klasikinis baletas?

— Šoks Birutės Vaitkūnienės - Nagienės vadovaujamas Toronto universiteto modernaus šokio ansamblis. Pati B. Nagienė atliko baletą choreografiją ir pati



Juozo Gruodžio baletą "Jūratė ir Kastytis" įkūnytojai laisvojo pasaulio lietuvių scenoje, iš kairės į dešinę: Algimantas Kezys, S.J., Darius Lapinskas, Gerry Gilbert ir Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė; nuotrauka iš Toronto vykdomų pastatinių repeticijų Chicagoje, Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje, baletas statomas š. m. gegužės 17 ir 18 d. (Lietuvių foto archyvas)

atliks Jūratės vaidmenį.

Jos manymu ir mano giliu įsitikinimu, pamačius vykstančias repeticijas Toronte, išraiškos šokis yra daug tinkamesnis būdas įkūnyti Jūratės ir Kastyčio nepažabotų jausmų tragiškai raidai, įpinant jį ne tik klasikinio baletu disciplinuotus, tradicinius elementus, bet paliekant vietas ir naujų atradimų džiaugsmui.

— Kas dar dalyvauja?

— Tas su kuriuo kalbate.

— Bet kas be jūsų?

— Mano diriguojamas simfoninis orkestras.

— O Algimantas Kezys, S.J.?

— Jo įnašas (fotografija ir filmas) tikiuosi lenktyniaus su Mai-

— Sėkmės baletą pastatymui.

— Ačiū ir iki malonaus pastatymo gegužės 17 arba 18 dieną Marijos Aukštesniosios mokyklos auditorijoje.

Ar B.

Kertinė Parastė

KATALIKAS RAŠYTOJAS PO II VATIKANO SUSIRINKIMO

Idomu yra pažvelgti į kataliko rašytojo vaidmenį po II Vatikano susirinkimo. Ir išsyr reikia pasakyti, kad vargiai ar katalikas rašytojas galėtų tikėtis gyventi patogesniais laikais, negu šie.

II Vatikano susirinkimas atidarė tiek daug durų į įvairias žmogaus gyvenimo sritis, kad daugelį jos vilioja ir naujus nuotykius, ir dar neatrastas žmogaus pasireiškimo sritis. Šia proga ateina galvon Kristaus žodžiai iš Šv. Jono Apreiškimo knygos: "Štai, aš visą darau naują" (21,5).

Juo labiau šis naujumas yra išsiskiantis rašytojui. Jis leidžia jam pažvelgti į visą eilę dalykų iš kitos pusės. Jis kviečia jį į naujas, ligi šiol dar neatrastas sritis.

Man atrodo, jog teisingai rašytoją aptaria Schopenhaueris, kuris sako, kad rašytojas sugeba įvykiuose atpažinti ne kasdieniškus dalykus. Jis turi sugebėjimą atpažinti įvykiuose

tą prasmę, kurią jie turi, bet kuri ne visiems yra matoma. "Genijui tai yra labai nuostabūs nuotykių, kai tuo tarpu nuobodžiam žmogui jų prasmę nustelbia kasdienybė" (Wisdom of Life, 5 psl.). Skaitytojas ne kartą pavydi rašytojui, kad jam yra atsitię tiek daug nuostabių dalykų. Iš tikrųjų, daug nuostabių dalykų atsitinka kiekvienam žmogui, tik ne visi sugeba juos kaip tokius priimti. Pasaulis atrodo skirtingai skirtingiems žmonėms. Vieniems jis atrodo tuščias ir nuobodus, kitiems jis atrodo pilnas prasmės ir idomumo.

II Vatikano susirinkimas nu grovė keletą tverų, pravedė keletą kelių per ligi šiol buvusias nepereinamas sritis ir tuo būdu sudarė galimybę naujai kūrybai. Kai kas sako, kad tuo būdu Bažnyčiai padaryta daugiau žalos, negu naudos. Negalima sakyti, kad žalos nebūtų. Tačiau ta žala nėra kokia nauja būtis, tik dabar atsiradusi. Ji yra tas negerumas, kuris buvo nuo seno, tik buvo pasislėpęs tikrinių visuomenėje ir gerai užsimaskavęs už esamų papročių ir įstatymų. Kas čia vyksta dabar, tai nėra naujos blogybės atsiradimas, bet tik senų blogumų demaskavimas.

Psichoanalitikai mums sako, kad kiekviename žmoguje, jo asmens gelmėje, glūdi tam tikra dykuma ir siaučia chaosas. Ir šis chaosas veikia, savo tikro veido neparojdamas. Jei taip yra atskirame žmoguje, panašiai yra ir visuomenėje. Antrasis Vatikano susirinkimas paskatino katalikišką visuomenę padaryti sąžinės sąskaitą. Ir ne tik nenuostabu, bet yra labai natūralu, kad jos dėka vienas kitas negerumas pasirodo. Jei to nebūtų, reiktų stebėtis.

Yra keistas ir sunkus Amerikos rašytojas Faulkneris. Jis yra sunkus net literatūros kritikams ir rašytojams. Jis savo romaną pradeda pasakoti nuo pabaigos ir eina su jo įvykiais prieš laiko srovę. Prancūzų kritikė Claude - Edmonde Magny sako, kad "Faulknerio kūrinuose šventovės neįgauna savo šventumo tol, kol jos nėra suprofanuotos". Atrodo, kad kažkas panašaus vyksta dabar ir katalikiškoje visuomenėje. Kai vienas kitas asmuo, kuris formaliai turėjo atstovauti Bažnyčioje šventumui, savo pareigos atsisako, atsiranda plataus masto religinio susirūpinimo visuose visuomenės sluoksniuose ir noro autentiškai paliudyti ir apginti krikščioniškas vertybes.

Cl. - E. Magny apie Faulknerį sako: "Pasaulietiški Faulknerio romanai atrodo pranašauja Dievo Evangeliją, kuri dar turi ateiti". Panašiai tenka išsireikšti apie tos visuomenės vaidmenį, kuri gyvena po II Vatikano susirinkimo. Kai kurios sintezės, galiojan-

Tau, mano protėvių žeme

Muzikui Broniui Budriūnui premijų įteikimo iškilmė Los Angeles mieste

Premijų įteikimas kompozitoriui yra retas įvykis lietuvių išeivijos gyvenime. Jei kas ligi šiol ir priekaištavo, kad mūsų muzikai nesulaukia deramos pagarbos, tai balandžio 26 d. Los Angeles mieste panašūs priekaištai pavirto nereikšmingu mitu. Kompozitorius, reikalui esant, gali būti iškilmingai pagerbtas.

Bronius Budriūnas laimėjo dvi PLB giesmių konkurso premijas už dvi tautines giesmes: "Mūsų žemė — Lietuva" ir "Lietuvio giesmė". Premijas įteikti iš Clevelando atvyko PLB valdybos vicepirmininkas dr. Antanas Butkus.

Rašytoja Alė Rūta ilgokame



Bronius Budriūnas

Šiame numery

- Katalikas rašytojas po II Vatikano susirinkimo.
- Jūratės ir Kastyčio nuotaikose.
- Broniui Budriūnui premijų įteikimo iškilmė.
- Lietuvio knyga heroizmo leidinių serijoje.
- Dr. K. Avizonio netekus.
- Agnės Lukšytės novelė.
- Miguel Hernandez poezija.
- M. Sikšnui 95 metai amžiaus.
- Valandą su Landsbergiu.
- Beatodairinis tautinių drabužių stilizavimas okupuotoj Lietuvoj.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Švygčiai ir dygliai.

referate apžvelgė Budriūno gyvenimą ir jo kūrybinį įnašą. "Tau, mano protėvių žeme" — taip ji apibūdino jo muzikinį kelią ir tikslą. Ji išsklė Budriūno veržlumą, neužsidarymą akademiniame rate, nuolatinį sąlytį su tauta. Priminė ir prasmingą profesorius J. Žilėvičiaus pasakymą: Kol dainuojamos lietuviškos dainos, tol lietuviybė yra gyva."

Dr. Ant. Butkus, įteikdamas premijas, žavėjosi Budriūno kūrybine energija, ypač sugebėjimu

suburti apie save tokį didžiulį chora.

Idomus buvo paties komp. Budriūno žodis jis nuoširdžiai prabilo į svečius, apgailestaudamas, kad mūsų kultūrinio gyvenimo didžiausias ramstis — Lietuvių fondas kažkaip užmiršta muzikų reikalus. Muzikai paliekami nuosalyje. "O kas daugiausia sutraukia lietuvių, jei ne tradicinė Dainų šventė. Muzika mūsų gyvenimui yra labiausiai reikalinga", taip kalbėjo kompozitorius, jautriai gindamas savo žanrą. Jo žodžiais, neturime prieauglio, nes nėra sąlygų muzikai augti.

Man, kaip choro dalyviui ir laikraščio bendradarbiui, klausantis kompozitoriaus minčių, kilo ir kukli abejonė. Ar iš tiesų sąlygų nėra? Aišku, atmosfera svetimame krašte tautinei muzikai nėra tobuliausia. Bet ekonominės sąlygos? O ką turėtų pasakyti tie rašytojai, kurie rašo romanus, dirbdami fabrikuose? Aš vis dar puoselėju romantišką įsitikinimą, paveldėtą iš studentavimo laikų, kad menas, tiek ir muzika, dažniausiai gimsta nuolatinėje emocijų, nerimo bei rūpesčių įtampoje. Kiek didelių menininkų kūrė visiškame skurde. Žinoma, kūrėjas trokšta išsiveržti iš nepriteklių. Tačiau ekonominis elementas, kad ir labai svarbus, visuomet lieka nuosalyje.

(Nukelta i 2 psl.)



Marcelė Katilūtė (1912-1937)

Motina (medžio raizgys)

Lietuvio knyga heroizmo leidinių serijoje

Misionieriaus išgyvenimai II pasaulinio karo košmare

P. GAUCYS

Zeno Ignonis. **YO VI**. Coleccion "Heroismo". Ediciones Paulinas. Traducción de Maria Cristina Nali. Buenos Aires, 1968, 344 p. Su 6 nuotraukomis ir vienu istorinės Lietuvos žemėlapiu.

Kai praeitų metų pradžioje Romoje italų kalba pasirodė negirdėto autoriaus knyga "Sabaot Dio degli eserciti", spėjiojome, kas čia būtų per knygą, kas jos autorius? Ligi šiol, deja, mūsų spaudoje ji nebuvo plačiau recenzuota ir paliko beveik nežinoma. Ir štai dabar šias eilutes rašantis turi prieš save minėtos knygos vertimą ispanų kalbon. Patrauklios išvaizdos pasakintys, jis pradeda skaityti ir beveik vienu prisėdimu ją perskaito kaip gerą, intriguojantį romaną.

Pasirodo, jos autorius esąs kunigas, kadaise beveik trejus metus išgyvenęs Minske, oficialiai kaip lietuvių karinių dalinių kapelionas, o praktiškai ne tik sostinės, bet ir visos Gudijos vienintelis katalikų kunigas misionierius, su pavojum gyvybei vykęs atlikti dvasinių patarnavimų visiškai bolševikų nukriusčio nintiems Gudijos miestų katalikams, jų nepaprastai pamiltas, išmokęs džiaugtis žmonių dėkingumu ir supratus, kaip jis rašo, "koks didelis dalykas žmonėms turėti Dievą ir jo kunigą".

Autorius pasakoja, kaip, atvykęs į Minską ir tenai neradęs nė vienos atdaros katalikų bažnyčios, nes visos buvusios bolševikų paverstos sandėliais ar dirbtuvėm, o taip pat nė vieno kunigo, gerų žmonių padedamas, kiek galėdamas, aptvarkęs apgriautą katedrą ir šv. Simono ir Elenos bažnyčias, ir pradėjęs Minske apaštalavimo darbą. Per nepilnus trejus metus jis pirmajai Komunijai paruošė daugiau kaip 4.000 vaikų ir suaugusių, nuo 7 iki 40 m. amžiaus. Tūkstančius porų sutuokė ir dešimtis tūkstančių išsklaidė išpažinčių, nuolat lankė ligonius ir suimtuosius, suteikdamas jiems dvasinius patarnavimus ir pagaudą. Per tą laiką kunigas kartu su tikinčiaisiais išgyveno baisius rusų bombardavimus, vokiečių Gestapo pastangas jį suimti ir pasikėsinimus visai išvaryti iš Minsko.

Taip, pvz., pasakodamas apie paskutinį jo išgyvenimą Minske bombardavimą naktį, rašo kaip su apylinkės tikinčiaisiais susipietė bažnyčioje ir prie ištatyto švenčiausio laukė pasaulio pabaigos. Autorius prisipažįsta, kad nors tvirtu balsu drąsines išsigandusios žmones, bet jis pats virpėjęs iš baimės. Iš viso kūno tik balsas buvo likęs tvirtas, o kojos linko, tartum žemė būtų drebejusi. Jis galėjęs valdyti protą, bet ne kūną. Galėjęs įsakinėti galvai, bet negalėjęs suvaldyti kojų. Po bombardavimo, išėjęs į gatvę suteikti paskutinę pagalbą jos reikalingiems, sutikęs žmones, kurie džiaugėsi, matydami kunigą gyvą. Pasirodo, jie per naktį meldėsi už jį. Jam paklausus, kodėl šitaip elgėsi, jie atsakė, kad, girdi, jų esą daug, jeigu vieni mirs, nemaža dar pasiliks kitų, o tuo tarpu jis čia vienintelis kunigas.

Iš daugelio autoriaus trumpais skicais aprašomų epizodų, kaip pvz., savo vaikystės ir jaunystės Lietuvoje, pasitraukimo I-jo karo metu į Ukrainą, grįžimo Lietuvon, mokymosi dvasinėje seminarijoje, II-jo karo pradžios, rusų okupacijos ir ryšium su tuo, kaip mokančio lotyniškai, darbas vaistinėje (spėju Kaišiadoryse), kur taip išsitobulino, jog galėjo pavaduoti vaistininką, masinių išvežimų, rusų bėgimo,

vokiečių atėjimo, žydų suvartymo į getus ir jo išvykimo į Minską metu. Ten tarp įvairiausių išgyvenimų pats šurpiausias ir labiausiai sukrečiantis — dviejų lietuvių karių sušaudymas. Vokiečių karo teismas nuteisė du nelaimingus vyrus mirti, vieną už, būnant girtam, neva vokiečių kariuomenės įžeidimą, nes jis vienam vokiečių kareiviui, bevaivrodamas sunkvežimį, liepė i-lipti, paskui išlipti, ir taip daug kartų iš jo tyčiojėsi. Tas vokie-tis apskundė tą girtuoklį, ir už tai jis buvo nuteistas sušaudyti. Kitas — jo draugas, irgi girtuoklis, degtinei pirkti pardavinėjęs iš karo sandėlio pavogtus šautuvus. Nepaisant visų pastangų tuos nelaiminguosius išgelbėti, jiedu buvo sušaudyti, stebint ir mūsų autoriui. Šis buvęs viso to taip paveiktas ir susijaudinęs, jog jiems prašant prieš sušaudymą užrišti jų akis, nesugebėjęs to padaryti. Autorius betgi gavęs vokiečių leidimą ir juos krikščioniškai palaidojęs.

Dėl pasakojamų epizodų įdomumo, jų gyvo ir taupaus aprašymo knyga užintriguoja skaitytoją ir nepaleidžia jo dėmesio. Lietuviai skaitytojai ji yra dar įdomesnė tuo, kad čia labai dažnai randama progų lygiagrečiai parašyti apie Lietuvą, ir lietuvių. Tos progos atsiranda, autorius pasakojant apie rusų įvykių Lietuvos okupavimą, apie masinius išvežimus, o taip pat ir apie vokiečių okupaciją ir jų žiaurumus. Būdamas Minske ar važinėdamas po Gudiją, kuri seniau visa įėjo Lietuvos Didž. kunigaikštystės sudėtį, parodo, kad tie laikai dar iki pat šių dienų nebuvo išdildę iš vietos gyventojų atminties. Autorius nesulaukia nepaminėjęs, kad to ar ano dabar jo lankomo miesto bažnyčia pastatė tas ar kitas Lietuvos didžiūnas, arba kad pavyzdžiui, atsidūręs Vitebske, prie katedros, pažymi, kad 1623 m. joje buvo nužudytas vyskupas Jozapas Kuncevičius, ir fanatiški minios buvę sukaptos ir gabalus ir numestas į šalia tekančią Dauguvą. Lietuvai numalšinusi maistą, vysk. Kuncevičiaus kūnas buvo išstatytas Vitebsko katedroje, o vėliau kilnojamas į Vilnių, Polocką ir Vieną, o dabar jo relikvijos sudėtos Romoje šv. Petro bazilikoje, nes 1867 m. jis buvo kanonizuotas ir laikomas antruoju Lietuvos patronu.

Taip pat, aprašydamas savo kelionę į Mohilevą, autorius pažymi, kad šis miestas priklausė Lietuvai ir kad 1772 m., tą sritį prijungus prie Rusijos, ten atsidūrė 100.000 katalikų ir 800.000 katalikų unitų. Kotryna II, nepaisydama popiežiaus sudarė katalikų vyskupiją su centru Mohileve. Pasisavinusi Popiežiaus pareigas, Mohilevo vyskupija pakėlė į arkivyskupijos laipsnį, o jos vyskupą paukštino į arkivyskupus. Kai vėliau ji prisijungė ir likusią Lietuvos dalį, Mohilevo arkivyskupijai ji priskyrė ir Vilniaus bei Žemaičių vyskupijas. Tuo būdu Mohilevo arkivyskupija tapo didžiausia pasaulio katalikų diecezija, tiek tikinčiųjų skaičiumi, tiek terit. plotu, nes ji apėmė visą europinę ir Azijos Rusiją. Vėliau carai jos sostą iš Mohilevo perkėlė į Peterpilį. II-jo pas. karo metu ten nebuvo nė vienos atdaros bažnyčios ir nė vieno kunigo. Lietuvis kunigas, atvykdamas į Mohilevą aprūpinti vietos katalikų dvasinių reikalu, atnaujino Lietuvos Didž. kunigaikštystės senas ir dar nevisai užmirštas tradicijas.

Gyvendamas Minske, mūsų

(Nukelta į 4 pusl.)



V. K. Jonynas Barjefo detalė iš šiluvos Marijos bažnyčios Maizeville, Pa. Nuotr. V. Mažello

Dr. Konstantino Avizonio netekus

Š. m. balandžio 20 d. Chapel Hill, N. C., daugiau kaip keturi mėnesiai sirgęs, mirė išžymus istorikas dr. Konstantinas Avizonis.

Konstantinas Avizonis buvo gimęs 1909 m. sausio 16 (29) Zagareje, kur jo tėvas dr. Petras Avizonis vertėsi gydytojo praktika. Baigęs "Aušros" gimnaziją, istoriją studijavo Lietuvos universitete. Nuo 1929 m. studijas tęsė Fridricho Vilhelmo universitete Berlyne. Čia už disertaciją apie lietuvių bajorijos kilmę XIII-XIV amžiuje gavo filosofijos daktaro laipsnį. Be to, 1935 metais dar baigė Lietuvos istorijos studijas Vytauto Didžiojo universitete Humanitarinių mokslų fakultete. 1933-1934 m. istorinę medžiagą rinko Krokuvos universitete ir kitur. Nuo 1934 m. dėstė istoriją ir ūkio istoriją Prekybos in-

vokiečių kalbos profesorius asistentas, 1952-1956 m. ekstraordinarinis profesorius, nuo 1956 m. istorijos ir politinių mokslų profesorius ir socialinių mokslų skyriaus vedėjas.

Stambiausi a. a. Konstantino Avizonio mokslo darbai: Die Entstehung und Entwicklung des litauischen Adels bis zur litauisch-polnischen Union 1385 (Berlyno disertacija 1932 m.); Lietuvių kilimo iš romėnų teorija XV-XVI a. (Praeitis, III, 1939, p. 1-30); Stanislovo Albrechto Radvilo "Memoriale" (Lietuvos Praeitis, I, 1940, p. 211-292); Bajorai valstybiniam Lietuvos gyvenime Vazų laikais, 1940; Svetimas Lietuvoje XVII-jos amž. pirmoje pusėje (Lietuvos Praeitis, I, 1941, p. 541-568); Bendroji rusinimo politika. Rusinimo politikos istorinė raida ligi 1863 m. (Kovos metai dėl savosios spaudos, Chicago 1957, p. 27-65); Pastabos dėl "naujojo V. T. Pašutos Lietuvos valstybinės pradžios aiškinimo" (Lituanistikos Darbai, I, 1966, p. 89-93) ir kt. Bendradarbiau įvairiuose amerikiniuose istorijos žurnaluose. Buvo vienas iš pagrindinių Lietuvos Enciklopedijos bendradarbių Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos istorijos klausimais.

Laidotuvėse dalyvavo Avizonių šeimos nariai ir giminės. Pamaldos už velionį buvo laikomos Elon College Community bažnyčioje. Studentų chorai pagiedojo lietuviškai giesmės "Dieve, Tėve danguje, atiduodame Tau šlovę" vieną posmą. Magnolia kapinėse Elon College atsišveikinimo žodį tarė prof. Jonas Puzinas Lituanistikos instituto ir Lietuvių Enciklopedijos vardu, Elon kolegijos prezidentas dr. J. E. Danieley ir gimnazijos draugų vardu Povilas Labanaskas. Po laidotuvių lietuvišku papročiu šeima suruošė visiems dalyviams pietus.

J. P.

• Studija apie Lietuvos gyventojų prekybinius ir kultūrinius ryšius su kitais kraštais paruošė O. Kuncienė ir M. Michelbertas. Ji busianti išleista ateinančiais metais.

• Dr. R. Kulikauskienės diltartinis darbas "Lietuviai IX-XII a." įteiktas Vilniuje spaudai.

KERTINĖ PARASTĖ

(Atkelta iš 1 psi.)

čios katalikiškoje visuomenėje, nors buvo tvirtos ir geros, bet jau nebeapėmė viso gyvenimo. Gyvenime buvo atsiradę daug dalykų, kurie, natūraliai žiūrint, galėtų būti pašvesti Kristaus pašventimu, tačiau, formaliai žiūrint, į šią sąrangą neįėjo. Dėl to II Vatikano susirinkimas pakietė savo pažinimą į kitus krikščionis, į tikinčius nekrikščionis, į natūraliai dorą individualaus žmogaus apsisprendimą ir tuo būdu atidarė duris visai eilei naujų išganymo situacijų.

Mes gyvenam didelio teologinio polėkio laikus. Protestantų teologas Sam Keen, pasinaudamas Nietzsche žodžiu, juos vadina "pakvietimu šokiui" (Cross Currents vol. XIX, nr. 1, 1969, 37 ps.). Šis entuziazmas kai kuriais atvejais artėja prie ekstazės. Reikia tikėtis, kad šiuo reikšmiu susidomės ir mūsų rašytojai, kurie sugeba pasiekti žmogaus išgyvenimo gelmes. Rašytojų įnašas šiam procesui yra labai reikalingas. Nėra jokio reikalo žmogaus santykių su Dievu problemas rezervuoti vien teisininkams ir moralistams. Tie, kurie turi gilią įžvalgą į žmogaus buities prošvaistes ir atšvaistes, į gyvenamos situacijos nepakartojamus momentus ir painiavas, čia taip pat turi teisę pasakyti savo žodį. Ir jų pasisakymas vaidina išganantį vaidmenį.

V. Bagdanavičius, MIC

(Žodis, pasakytas, atidarant katalikiškos spaudos parodą Jaunimo centre, Chicagoje, balandžio 27 d.)

Tau, mano protėvių žeme.

(Atkelta iš 1 psi.)

Po oficialiosios dalies vyko koncertas. Choras atliko abi premijotas giesmes. Pirmoje ("Mano Žemė - Lietuva") lengvai praskambėjo keturiuose posmuose pasikartojanti melodija. B. Brazdžio tekstas savo aliteracija ir tyra patriotine nuotaika tinka bendram dainavimui. "Guos krūtinę gausmas girių" — argi tai ne gražus sąskambis, tiesiog dvelktelį dvelkį mūsų girių gavinančia gelme.

Antroji premijuotoji "Lietuvio giesmė", pagal Putino žodžius, jau yra koncertinio pobūdžio. Ypač gražiai pradžioje atsiveria aukštas, svajingas tenorų motyvas: "Pamilo jūrą mūsų žemė, panorą vėl gyvent tauta". Balsai iškart pasileidžia į didingą skliaudą ir ligi pabaigos išlieka vaiskioje žydrinėje — arti teisingo

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2558 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. šeštadieniai 10-11 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WALbrook 5-5076

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniai uždaryti. Antradieniai ir penktadieniai vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-ajos ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. šeštadienį, 2-4 val.
Trečiadienį ir kitu laiku pagal susitarimą.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą; jei neatliepia, skambinti HU 8-3222

Dievo, arti viltingos ateities. Tai tikrai vyksiu giesmė ir noriai choro dainuojama.

Kitas Budriūno kūrybos puosmenas atliko iš eilės sol. Ona Deveikienė ("Sauksmą"), pianistė Raimonda Apeikytė (dalį sonatos "Nemunas lauzia ledus") ir B. Dabšienė (ištrauką iš kantatos "Tėviškes namai"). Baritonas R. Dabšys su choru dainavo ištraukas iš kantatos "Šviesos kelio" ir iš baladės "Gintaro šalis". Violetai Gedgaudienei priklausė didelė choro padėka už grąškų ir įdomų atliekamų dainų apibūdinimą auditorijai.

Finale, dainuojant "Mano protėvių žemė", B. Dabšienė ir cho-

ras pasirodė visoje didybėje. Tai Budriūno šedevras. Su šita ode tiek solistė, tiek visas ansamblis yra taip susigyvenę, kad dainavimas tampa natūraliu bangavimu — rodos, pati Baltijos jūros mūsą gaudžia ir liejasi krūtinėje. Teko klausytis įvairių solisčių, anksčiau dainavusių šią giesmę, tačiau Dabšienės interpretacija yra labiausiai vyksiu. Tai yra ir jos vokalinis šedevras.

O gėlės, įteiktos mielai poniai Eleonorai Budriūnienei, buvo tikrai gražus simbolis to pasiaukojimo, kuriuo ji puošia kompozitoriaus kūrybinį gyvenimą.

Pr. Visvydas

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv., 1-4, vakar. 7-9 antr., penktadienį 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniai, penktadieniai 10-11 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas

DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmadienį, ketv. 1-4 ir 7-9; antradienį ir penktadienį 10-4; šeštadienį, 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-0960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
Crawford Medical Building
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušeris ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K S A
2656 West 63rd Street
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v. vak. šeštadienį, nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 7 iki 9 v. vak. šešt. nuo 9 iki 12 val.; arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį, uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį, tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuviai gydytojai)
3925 West 59th Street
Val.: pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val. vak. šeštadienį 12-3 val. p. p., trečiadienį, uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį. Šeštadieniai 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
Pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. šeštadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEimlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5-8 val., antradienį ir penktadienį 1-4 val. Pirmą ligonius tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. šeštadienį, 9 v. vak. — 2 v. popiet.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniai uždaryti.

Telef. 423 - 2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmadienį, antradienį, ketvirtadienį ir penktadienį 8 v. vak. iki 9 v. vak. Trečiadienį, šeštadienį, 8 v. vak. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 787-2290 ofiso ir rezidenc.)
Pirmą ligonius tik susitarus — (By appt.).

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val.: antradienį, nuo 2-5 popiet ketvirtadienį, nuo 6-8 vakaro
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PRospect 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namų tel. 839-1071
Vizital pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GItovėnų 6-0617
Valandos: pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr., ir penktadienį, nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2-8 v. vak., penktadienį, 10-12 v. r., 2-8 v. vak. šeštadienį, 1-4 v. vakaro. Sekmdadienį ir trečiadienį, uždaryta. Rezid. tel. WA 5-3089

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 6-1223
Ofiso val.: pirm., antr., treč. ir penktadienį, nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. šeštadienį, 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-9123, Namų GI 8-6195

DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmą ligonius tik susitarus
Val.: 2-4 v. p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį ir šeštadienį, uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antr., ketv. 6-8 val. vak., penkt., ir šeštadienį, 2-4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. vak. ir 7 iki 8 v. vak. Trečiadienį, pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmadienį, antradienį, penktadienį, 1-4 v. vak. ir ketvirtadienį, 6-8 v. vakaro. Šeštadieniai 11-1 val. popiet.

Beklausant paukščių čiulbesio

Poetas Miguel Hernandez, ispanų pilietinio karo auka

Kai, kalbant apie ispanų pilietinį karą, prisimenami nuo jo nukentėję poetai, tuoj suskamba Garcia Lorca vardas, išgarsėjęs pačioj karo pradžioj ir dalinai dėl to net išpopuliarėjęs. Daug rečiau teprisimenama kita, gal net tragiškesnė asmenybė: Miguel Hernandez, tais metais dar tik vos tik pradėjęs rašyti. Garcia Lorca buvo sušaudytas „per klaidą“, žuvo nuo vietinio keršto aistros. Miguel Hernandez, išlikęs gyvas per visas kovas, karui pasibaigus, kaip naivus jaunuolis, sugrįžta savo gimtinėn, ten suimamas, paskui, įvairių valstybių pasiuntiniams užtariant, paleidžiamas; tačiau ir tada jis negudresnis; vėl grįžta pas žmoną, kurią vedė jau prasidėjus karui, pas sūnų, kurio beveik nepažįsta, ir vėl pakliūva nelaisvėn. Uždarytas Madrido kalėjiman, su serga džiova, ir pamažu nyksta, kol 1942 m. jį pakerta neužtarnauta mirtis.

Poetui, pradėdanti rašyti, kai visų dėmesį buvo patraukę patys pajėgiausi šio amžiaus Ispanijos autoriai — 1927 m. generacija — ateitis negalėjo smarkiai šypsotis. Tuo laiku vyrauja formos garbinimas, kuriamas kas kart nepaprastėnės ir imantresnės metaforos, rodomas gilus visų kitų kraštų literatūros pažinimas. Beveik visi tos generacijos atstovai kartu profesoriauja, atseit, žiūri į literatūrą bei kūrybą iš kritiško taško. Ir štai vieną dieną pasirodo naujos eilės: niekieno nepažįstamo jaunuolio, subrendusio bepiemenaujant tarpe avių bei miškų, beklausant paukščių čiulbesio, bendraujant su gamta artimiau, negu su žmonėmis. Ir prabyla jis tokiu nauju, tokiu sodriu balsu, kad iš karto patraukia dėmesį. Pirmieji jo eilėraščiai — lyg būtų savo tonu prabilę — dar gerokai nuspalvinti 16-to ir 17-to amž. poetų; vieninteliu, kuriuos užtiko savo kaimo bibliotekoj. Tačiau greit jis nuo tos įtakos išsilaisvina ir

B. CIPLIAUSKAITE

stebina visus, įrodydamas, kad nereikia nei ypatingų metaforų, nei sintaksiškų naujovių, kad užtenka atnešti poezijos realybę ir žodžius, atrastus kaime. Visa, ką jis sako, skamba su tokia jėga, kad yra neįmanoma būti nesužavėtam.

Pagrindinė Miguel Hernandez tema pirmuosiuose rinkiniuose: beviltiška meilė. Išskyla tada nauji palyginimai; jis žiūri į save, kaip į nuo matadoro stileto mir-

ti pasmerkta bulių, ar girdi savo sielvartą, suokiantį tarp vienišų medžių. Jam atrodo, kad net jo kaulai bei kaulų smegenys persisunkę skausmu, ir kad visa, ką jis besakytu, skamba juodai. Kaip kontrastas — sonetai, kuriuose poetas išsako savo mylimosios grožį, jos naivumą, jos skaudumą, viskas čia spindi šviesa, visai prisipildę stipraus aromato. Poetas yra kilęs nuo Viduržemio pakrantės, netoli nuo Alicante, kur sodai ypatingai vešlūs, kur gėlės itin gausios.

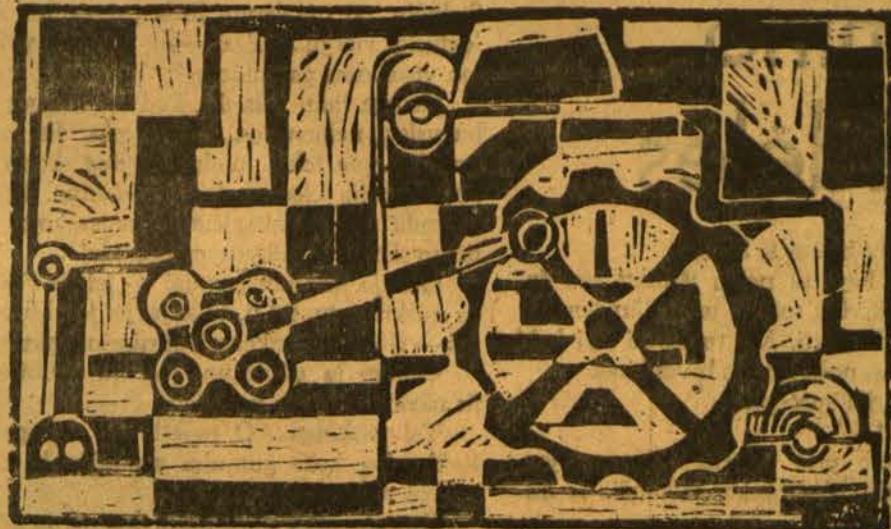
Vėliau jo kūrybon ateina pro-

letariato tema. Jis myli žmogų, jis ieško teisybės. Kilęs iš vargin- gos šeimos, jis pažįsta priespaudą bei žmogaus išnaudojimą. Prasi- dėjus pilietiniam karui, ši tema paaštrėja. Daug tada posmų jis rašo liaudies dainų forma, kad jo eilės galėtų plisti tarp kovos draugų apkasuose. Bet retai jose pasirodo neapykanta: daugiau jos persisunkę vien skausmu. Labai dažnu svečiu ten ateina mirteis tema.

Uždarytas kalėjiman, Miguel Hernandez nenustoja rašyti: tai jo vienintelė paguoda. Ypatin- gai jautrūs jo eilėraščiai, skirti žmonai ir sūniui, kurie vargsta, kai nebėra kam juos išlaikyti, ir neretai net badauja. Ir ten su- kaupia tiek švelnumo, tiek liūdesio, kad pagiežai visai nebelieka vietos.

Miguel Hernandez ypatingai reikšmingas tolimesniam ispanų poezijos vystymuisi: pasibaigus karui, jau nebegrįžtama prie gry- nai meniškos poezijos, užmiršta- mos metaforos bei skambūs žo- džiai. Gimsta tada taip vadinama „socialinė“ poezija, bylojan- ti apie žmogaus būtį ir jo būitį pasaulyje, kuris ne visuomet jam priimtinas. Tačiau tarp visų jau- nų poetų, taip radikaliai pakeitu- sių kryptį, sunku užtikti kitą to- kį jautrų, tokį pilnai poetišką, mažiau protestuojantį, labiau su intymiu jausmu išsakančią savo skausmą dėl vyraujančios neteisy- bės, rodantį meilę žmogui.

Ilgą laiką Miguel Hernandez (taip kaip ir Garcia Lorca) poe- zija buvo uždrausta Ispanijoje. Net ir dabar, nuėmus tą „veto“, jis kažkaip lieka nuošalyje. 1967 m., suėjęs 25 metams nuo jo mirties, ta sukaktis vos-ne-vos buvo tenai paminėta. Ispanų kalbos neži- nančiam pasauliui jis beveik ne- pažįstamas, nes jo kūrybos verti- mas susijęs su didžiuliu sunku- mu: gilaus kaimo vienuroje iš- girsti primityvūs žodžiai, verčiant juos į kitą kalbą, nustoja dide- lės dalies savo reikšmingumo ir grožio. Ir jo šėnvinė eilėdara sunkiai beperduodama kita kal- ba.



Piešinys R. Zailsko

MIGUEL HERNANDEZ

SUZEISTUJŲ TRAUKINYS

Tyla, kuri skęsta nakties užčiauptų lūpų ramybėje. Nepalčiau tylėti, nei prasiskverbt. Kalba nugrimzdusių numirėlių kalba.

Tyla.

Praveria gilios vatos kelius, pažaboja ratus, laikrodžius, sulaiko jūros ir karvelio balsą: sujudina sapnuojančią naktį.

Tyla.

Tai traukinys, lyjās paleistą kraują, gležnas traukinys kraujuojančiųjų, tylusis, skausmingasis, blankusis, nebyliųjų sopulių traukinys.

Tyla.

Tai traukinys mirtino blyškulio, kurs kyla: blyškulys aptraukia veidus, aimanos balsas, širdis, žemė, sunkiai sužeistųjų širdis.

Tyla.

Eikvoja kojas, rankas, akis, iš traukinio svaido gabalus. Praeina palikdamas kartėlio pėdsakus, žvaigždėtų snarių antrą Paukščių taką.

Tyla.

Kimus traukinys, apalpes, paraudęs: merdi anglis, dūsausja dūmai, ir motiniška mašina aimanuoja, bėga kaip didelis nusiminimas.

Tyla.

Didelė mašina norėtų sustoti tunelyje, išsitiesusi raudoti.

Ner stočių, kur galėtų staptelti, nes ji ne ligininė, nes ji ne krūtis.

Kad gyventų, gana gabalo: kūno kampelyje telpa žmogus. Tik vienas pirštas, viena sparno nuoplova visą kūną iškelia į pilnutinį skrydį.

Tyla.

Sulaikykite šį merdintį traukinį, kuris niekad nebaigia pravažiuoti nakties. Ir sustoja kaip arklys be pasagų, užkasa kanopas ir sulaiko alsavimą.

DAR IR DAR SVILPESYS

Duok sparnui malūną, ligi pradės kviečiais snigti.

Duok akmeniui vandenį, ligi jis taps ramiu.

Duok malūnui vėją, ligi nepabaigiamybės.

Duok vėjui piemenį, ligi jis pradės švelniai švilpauti.

Duok piemeniui mišką, ligi jis paliks nejudas.

Duok miškui žvaigždę, ligi jis taps dangumi.

Duok, Dieve, mano sielai, ligi ji taps tobula.

Duok dar, duok dar malūną, akmenį, vėją.

piemenį, mišką, žvaigždę, duok dar, dar daugiau.

Duok, Dieve, dar ir dar, a! ligi tobulumo.

Išvertė P. Gaučys

Domino kaladėlės

Agnė Lukšytė

(Tėsinys iš praėjusio šeštadienio)

Vargšė Glorija, ji negalėjo to mano nusi- vylymo suprasti, o man buvo sunku paaiškin- ti. Vėliau ponis McCorquodale iškamantinėjo mane, kodėl man taip nepatiko motinos nuo- trauka, ir supratusi išdėstė Glorijai.

Glorija visiems rodė mano motinos nuo- trauką, ir visi neatstiebėjo mano panašumui į ją.

O, kokia daugybė žmonių buvo tame dva- re, jau vien aboridžinų: vyrų ir moterų — ne- suskaitys!

Glorija, parodžius nuotrauką, visada paly- dėdavo ją tais pačiais žodžiais:

— Palaikyti, dukte lieša, kaip šakalys, našlaičių prieglaudoje badu marinta, kumš- čiais mokyta, ryškste valgydinta, bet kai aš ją atvalgydinsiu — grožiu į pralenks motina.

Na ir valgydino Glorija. Po kiek laiko pradėjau nuo jos slėptis.

Kartą ji pagrasino grąžinsianti tai velnio išperai Bricks, jei aš nevalgysianti. Tada pajutau savy tokią keistą jausmą, kokio nete- ko dar jaust. Krūtinę kažkas suspaudė, atkelia- vo kaklu iki gerklės ir pratrūko tokiomis siau- bingomis ašaromis, kad ir Glorija susigraudi- no. Kartu su manim nusiverkus, prisiekė bū- sianti man kaip motina, niekada manęs ne- apleisianti.

O kad taip Mavis kartą gerai išsiverktų! Ji pasikeistų — būtų linksmesnė. Žinau, kad šiurkštus jos paviršius slepia savy nepaprastai gilią meilę, atsidavimą, švelnumą.

Jau kiek kartų jai sakiau:

— Mavis, nors kartą gerai išsiverk, maty- si, tau taip palengvės. Tapsi kita.

Ji visada klausosi, kietai susiaupus lūpas, ir nereikia jai nieko sakyti, žinau, kad ji at- sakytu, girdi, žiurkės vaikai negali verkti.

Mavis turėtų paverkti taip, kaip aš tada,

Po to išsiverkimo pagrindinai pasikeičiau, pa- sidariau nepaprastai linksma. Kam nors mane erzinau, išsirasindavau ir atsikirsti.

Jei Glorija pasiuntė kur nors nueiti, tai lėčiau pastriksėdama, lyg būčiau maža mergy- tė. Glorija stovėdavo, parėmus strėnas putniom- mis rankomis ir šypsodavos.

Man viskas buvo įdomu ir tiesiog nesu- gebėjau graužtis dėl kokių nors nepatogumų. Kai užeidavo smėlio audra, ir visi, užsidarinė- ję duris ir langus, čiaudėjo, kosėjo, o man net krūtinę pradėdavo spausti taip, kaip da- bar, aš bandydavau juokauti ir savo linksmu- mu kitus išblaškyti.

Dulkės iš tiesų buvo baisios. Jas pūtė iš Vidurio Australijos dykumos, tokias raudon- nas ir kiblias. Pro uždarytas duris ir langus jos prasiskverbdo vidun, triukšėjo tarp dan- tu, lindo į akis, storu apdangalu nuklojo baldus, grindis, lovas...

Aboridžinės plepėjo, tarškėjo, lyg niekur nieko, bet ir jų akys buvo raudonos.

Glorija nuo jų kentėjo daugiausia. Ji sėdė- davo virutėje, papūtus lūpas, sunkiai alsuo- davo ir būdavo beveik prie ašarų...

Lietaus periodą būdavo trumpi, bet ne- pamirštami, nes tiek daug laimės suteikdavo. Kokių tai liūčių būta! Tikras tropikinis lietus — pildavo, kaip iš kibiro, kelias valandas.

Po lietaus visi išeidavom į lauką ir taš- kydavom vienas antrą vandeniu. Po to visi puldavom prie medinių, vandeniui rinkti lo- vių ir pradėdavom plauti plaukus. Plaukų plovimas buvo tikra pramoga. Aboridžinės pešdavos tarp savęs kuri mano plaukus plaus. Joms labai patiko mano plaukai: ilgi ir švie- si. Jos prisakė įvairiausių palyginimų apie juos: kaip baltaliemenis eukaliptas; kaip saus- ros išdžiiovinta, nuo saulės pageltus žolė. Vie- na aboridžinė mano plaukus vadino oposu- mo uodega. Man tai nepatiko, bet žinodama, kad oposumas, iškeptas žarijose, yra skanu- mas, per daug galvos nesukau.

Glorija mokė mane virti ir kepti, o ponis McCorquodale siūti. Jos abi klausėsi manęs, skaitančios šventą raštą. Ponia mokė taisyk- lingai tarti žodžius.

Palauk, ką aš čia dabar veikiu? Nagi nie- ko — prisimenu tokią seną laiką, o atsisėdau domino lošti. Reikia lošti. Imsiu kitą — o kad ją — vėl juoda.

Mavis ir aš — abi esam prieglaudoj už-

augusios, bet kokios viena nuo kitos skirtin- gos. Aš labai anksti išlindau iš savo, tarsi kiauto, o Mavis ir dabar tebelindi jame.

Įdomu, kas ją galėtų išjudinti? Kai ištėkė- jo, maniau, vaikai atsiras ir pasikeis, bet ne... ta pati ir ta pati. Vyras išvažiavo į Snieguot- us Kalnus ir ten dirba, retkarčiais parvažiuo- damas. Tarp jų vyksta kažkoks gincas — jis spiria ją kažkam pasiryžti, o ji ne ir ne. Kas tai galėtų būti?

Vyras nemėgsta užsispyrusių moterų. Geor- ge vargu ar būtų buvęs toks geras, jei aš ne- būčiau mokėjus užuolankomis, meilumu vis- ką iš jo išgauti. Nebūčiau prikalbinus ir Ma- vis adoptuoti.

Dabar vėl atversiu kaladėlę... O kad ją, per pusę perdalyta! Nebelosių — nebesiseka. Kai tik pradėdu prisiminti nemalonius daly- kus, tai ir kaladėlės skelbia streiką. Tiesą pa- sakius, streikai dabar labai madoj.

A, tegu jas bala, tas kaladėlės su taške- liais...

O tai prisilošėm domino senatvėj su Geor- ge, ištisus vakarus... Mavis, neapsikentus, mus abu miegoti nuvarydavo.

Viskas buvo taip gera ir gražu tarp Geor- ge ir manęs, tik vienas dalykas mums nesie- sekė: vos tik pagimdau kūdikį, žiūrėk — ir miršta. Kartais gimdant, kartais pagimdžius. Daktarai nesuprato kodėl... O gal taip reikė- jo? Gal buvo skirta iš paties Viešpaties Die- vo, kad būtumėm tėvais tai mūsų Mavis.

Vargšas George, taip spyrės dėl Mavis a- doptavimo. Kai prieglaudoj apsilankydami

rinkomės vaiką, mano širdis vis kažkaip lin- ko prie Mavis, o jis jos kratėsi. Girdi, tokia atšiauri, paniurus. Paskui pats pripažino, kad neapsirikom. Taip mus prižiūri, taipgi žiūri... Tikra dukė senatvėj taip neprižiūrėtų. Tėvais mūsų tai niekada nepavadinio. O taip būtų buvę maloniu...

Štai, kaip aš čia išdėliojau kaladėles? Aiš- kiai išdėjau tris raides. Mav... Ogi šė, išdė- siu pilną vardą — Mavis — ir, išgirdus ją ateinančią, nuduosiu užsnūdusią. Tai bus juoko. Mavis prieš, perskaitys savo vardą ir šypstels. Tada ji lengvai palies mano petį ir aš, neva tik ką atbudus, ginsiuos, sakysiu, kad kaladėlės pačios taip išsidėstė. Ji ginčy- sis, įrodinė, kad pačios negali išsidėstyti, nes yra negyvi daiktai. Tai bus juokol.

Dabar pasidarė visai nebejuokinga. Tas skausmas tiesiog troškina, rodo lms ir sprogs. Dažnai, oi kaip dažnai gyvenime tas troški- nantis jausmas kamavo, bet dabar, senatvėj, per sunkiai spaudžia.

Kaip lengva ir gera buvo krūtinėj tais paskutiniaisi metais ponų McCorquodale dva- re. Aš gi jau buvau per aštuoniolika. Ponia McCorquodale, Gloriją ir aš siuovom daugybę suknelių. Ir man prisiuvo daug ir labai gra- žių; vežiojosi mane į puotas. Turėjau net ke- lias skrybėles.

Visos tos suknelės ir skrybėlės niekai, pa- lyginus su faktu, kad George mane vedė. O susitikimas su George! Apie tai reikia išsamiai pagalvoti.

Tą pavasarį tikrai viskas pasikeitė. Ge-



„Aiškiai išdėjau tris raides MAV...“

(Nukelta į 4 psl.)

Domino kaladėlės

(Atkelta iš 3 psl.)

— Einam Fay, aš noriu išrinkti tau šokėją. Jie visi varvina seilę, į tave žiūrėdami, ir kitų net neveda šokti. Kai tu turėsi sau kokį šokėją, jie nuleis nosis žemyn ir ves kitas.

Staiga Glorija suspigo:

— George!

Mes priėjome prie aukšto, tiesaus vyro, vienplaukio, skrybėlę rankoj laikancio ir atidžiai mus stebinčio.

— O tu drižio uodega, į kokią skylę buvai įlindęs, tuos kelerius metus, nė laiško neparašėi... Ar jau norėjau per laikraščius tavęs ieškoti.

Pavadintas George, neatitraukdamas akių nuo manęs, trumpai drūtai atsakė:

— Sydnėjui.

— Sydnėjui? Tai bus kokia pora šimtų mylių nuo čia... Kada atvykai? Kodėl man neprišistatei? — net suplojo rankomis Glorija iš nustebimo.

— Norėjau tau padaryti netikėtumą.

— Ką tu veiki tam Sydnėjui?

— Dirbu.

— Iš tiesų, tavo ir skrybėlę nebe varo. Tai ko čia atsisitai?

— Tave pamatyti...

Glorija pabučiavo jį į žandą.

— Už tokį man suteiktą malonumą gaudai atpildą — šokėją, panelę Fay McLean!

George žemai nusilenkė, pasakydamas savo vardą ir pavardę, ištiesė man ranką ir nusivėdė į šokiams skirtą aikštelę.

George toks aukštas, o aš tokia maža, bet šokti mums sekėsi gerai, tik su kalba nekaip. Aptarėm orą... Šiek tiek daugiau buvo kalbos apie Sydnėjų, į kurį jis nusikėlė gyventi nuolatina.

Pasakė, kad jo motina jau mirus, ji buvus Glorijos pusseserė, taigi Glorija jam teta.

Mudu su George praleidom visą vakarą kartu. Jei kuris varovas įsidrąšinę atėjo manęs vesti šokiui, George mandagiai, bet griežtai atsakydavo, kad Glorija panelė McLean jam pavadus globoti, taigi tik jis teturį teisę su ja šokti.

O kaip jis mane globojo! Ne tik tą vakarą, bet visą amžių, kol gyvas buvo. Taip mane mylėjo, taip mylėjo...

Mudviejų vestuvės praėjo kaip sapne... ne labai ką ir beprisimenu, bet Glorijos pasakojimo, kaip George prašė mano rankos, tai ir mirsiu — nepamiršiu.

Glorija mokėjo įdomiai pasakoti. Apie George pasipiršimą ji pasakojo ir pasakojo visiems... Labai rimta veido išraiška pradėdavo šitaip:

— Verdu virtuvėje pietus, maišau katiulus samčiu, žiūriu, įeina George. Tik žvilgtelėjau į jo veidą, tuoj supratau, kad prašys Fay rankos. Nė kiek nenustebau. Jau dvi savaitės, kai už rankų susitvėrė vaikšto — ir aklas suprastų kame reikalingas. Mano širdis iš džiaugsmo pašoko aukštyn, bet nepametu šalato proto. Maišau sriubos katilą ir sakau sau: "Nebūk kvaila, Glorija, pasibrangink. Žinai, kokį turtą saugai, taip lengvai neišleisk iš nagų."

— Ką pasakysi, George, taip nelaiku atėjai? Matai, kad aš užimta, — pasakau neva piktai.

— Tai gal aš kitą kartą ateisiu? — ne drąsiai jis manęs paklausia.

— Žinai gi, kad aš nemėgstu pradėti ir nebaigti darbų.

— Tetule, aš dar nieko nepradėjau.

— Pradėjai, kaip nepradėjai! Atėjai į virtuvę — reikiška jau didelę pradžią padarei.

George pralinksėjo. Vargšas, jam taip palengvėjo.

— Kad tu viską ir žinai...

— Akis kokią turiu — viską matau. Ausis kasdien plaunu — gerai girdžiu, — atkerto jam.

— Tai ką, koks tavo atsakymas?

— Palauk, tu dar nieko nepaklausei! Ar tu nenori man to malonumo suteikti?

George sumuša kojomis kareiviškai, žemai nusilenkia ir tyliau negu visada pasako:

— Tetule, aš prašau tavo globotinės panelės Fay McLean rankos.

— Hm, — atsakau.

Staiga jis išpila, kaip žirnius iš sieto.

— Mes su Fay jau susitarė, bet ji nori, kad aš gaudiau tavo leidimą. Tu jai kaip motina. Mes norim tuoj pat vestis ir išvažiuoti į Sydnėjų gyventi.

— Net šitaip, tuojau išvažiuojat! — sušunko, grasydama jam samčiu. — O kaip su vestuvėmis? Ar pasižokti mes nenorim? Aš jums išskirsiu tokias vestuves, kokių visoj apylinkėj nebuvo!

— Gerai, gerai, tai reikiška tu sutinki?

Gerai pažindama vyrų būdą ir žinodama, kad jie vertina tik tai, ką sunkiai įgyja, pasipučiu ir štai ką jam išdėstau.

— Palauk, pirmą papasakok apie save, ar tu esi vertas tos skaisčios, meilios mergaitės? Sakai, kad gyveni Sydnėjui, net savo sklypą

įsigijęs, žadi namą statyti... Žinom mes tą Sydnėjų, tai nuodėmių lizdas, ten pilna pasileidusių mergų... Pasisakyk, ar tu atsispiri ten visokioms pagundoms?

George man prisiekė, kad tos mergos jam buvusios, nebuvusios... Jis netoks. Jis visada svaiojės apie tokią mielą merginą, kokia yra Fay. Glorija George dar prisaikdino, kad jis niekada manęs neapleis, papasakojo apie mano skurdžią vaikystę prieglaudoj.

Glorija jam net pagrasė — jei jis Fay kada nuskriaustų, tai ji, Glorija, jei jau būtų mirus — iš karsto atsikeltų ir jį stipriai apkalbėtų.

George ją užtikrino, kad su numirėliais jis tikrai nenorėtų prasiidėti.

Tai juokinga... O juoktis jau nebegaliu... Kakle, lyg koks gumulas spaudžia ir kairės rankos nebepajudinu.

Kas čia man daros? Na kur gi ta Mavis taip ilgai užtruko? Ji viską daro pagrindinai:

— Mavis, Mavis, kodėl tu taip darai? Vyras jau seniai nori su visa šeima persikelti į Snieguotus Kalnus gyventi, ten daug pigesnis pragyvenimas. Štai kodėl Mavis atsisako — ji nenori manęs palikti. Palauk, kai grįš, aš griežtai su ja apie tai pasikalbėsiu. Argi aš viena negalėčiau gyventi? Keik daug senučių vienos gyvena. Dar šiek tiek pajudu.

Kodėl aš tokia akla buvau? Mes abu su George jai liepėm važiuoti su vaikais pas vyrą — jis vis taip kviečia.

Žinoma, mums su George buvo maloniau vaikų kasdien matyti — o tokie meilūs visi. Ypatingai May man stigtų — tokia švleni. Visus mano norus iš akių išskaito. O taip gražiai senele vadina. Šiandien, grįžus iš gimnazijos, ji, tur būt, ras lovą gulinčią — Mavis tikriausiai mane paguldys.

Ne, taip toliau tęstis negali. Reikės su Mavis iš pagrindų išsiaiškinti.

Ai, kaip man negerai taip susikrimsti. Kakle kažkas pulsuoja, taip tankiai... o, stinga oro... Mav...

Durys atsідaro ir įeina pusamžė moteris, apsikrovus pirkiniais. Ji, žvilgtelėjus į senutę,

Kodėl gi aš anksčiau to nesupratau?

Mavis, Mavis, kodėl tu taip darai? Vyras jau seniai nori su visa šeima persikelti į Snieguotus Kalnus gyventi, ten daug pigesnis pragyvenimas. Štai kodėl Mavis atsisako — ji nenori manęs palikti. Palauk, kai grįš, aš griežtai su ja apie tai pasikalbėsiu. Argi aš viena negalėčiau gyventi? Keik daug senučių vienos gyvena. Dar šiek tiek pajudu.

Kodėl aš tokia akla buvau? Mes abu su George jai liepėm važiuoti su vaikais pas vyrą — jis vis taip kviečia.

Žinoma, mums su George buvo maloniau vaikų kasdien matyti — o tokie meilūs visi. Ypatingai May man stigtų — tokia švleni. Visus mano norus iš akių išskaito. O taip gražiai senele vadina. Šiandien, grįžus iš gimnazijos, ji, tur būt, ras lovą gulinčią — Mavis tikriausiai mane paguldys.

Ne, taip toliau tęstis negali. Reikės su Mavis iš pagrindų išsiaiškinti.

Ai, kaip man negerai taip susikrimsti. Kakle kažkas pulsuoja, taip tankiai... o, stinga oro... Mav...

Durys atsідaro ir įeina pusamžė moteris, apsikrovus pirkiniais. Ji, žvilgtelėjus į senutę,



"Atsargiai pajudina petį ir staigiai atitraukia ranką..."

(Piešiniai R. Zaisko)

sėdinčią pintinėj kėdėj, galvą padėjusią ant stalelio, šypsteli ir norėtų eiti toliau, bet staiga sustoja ir atsisuka. Išplėtomis akimis žiūri į senutę. Stebi jos kadaorjančias rankas ir veidą, kaip nepatogiai priplotą prie stalelio, šalia išdėliotų domino kaladėlių.

Lietuvio knyga heroizmo leidinių serijoje

(Atkelta iš 2 psl.)

autorius turėjo progos susitikti ne tik su lietuviais kariais, bet taip pat su gudais, lenkais, rusais ir netgi Volgos vokiečiais, kurių ten būta 1.500. Jūs visus aptarnaudamas jų gimtom kalbom, kunigas laimėjo visų simpatijas ir prielankumą. Vienas kitas, išlikęs gyvas gudas kunigas, atsiradęs Minske kaip vokiečių valdininkas, prie progos prikašiojo autoriui, kad mokėdamas daug kalbų, jis parodą, jog lietuviai esą simpatingi žmonės ir tolerantai. Girdi, lietuviai jį tikriausiai atsiuntę į Minską, norėdami savo pusėn palenkti vietinių simpatijas. Girdi, po karu būsiąs plebiscitas, ir tada lietuviai gausią daugumos balsus, ir Minską prisijungsia prie Lietuvos. Autorius tačiau sakosi sugebėdavęs anuos įtikinti, kad lietuviai tokių norų neturi, o šv. Dvasia apaštalus paverčianti daugialkalbiais. Šiaip gudi labai dažnai katalikybę sieja su lenkybe ir lenkų kunigų neapykanta. Tačiau ir tą priekaištą mūsų autorius sėkmingai atremdavo. Jo gražų sugyvenimą su visų tautybių katalikais rodo ir tas faktas, kad, minint Vasario 16-tą, Minsko katedroje susirinkdavo keli tūkstančiai dalyvių, nors tuo metu Minske tebuvo tik vos keli šimtai lietuvių karių. Tuo pačiu autorius atsilpygindavo ir gudams, jų tautinės šventės dieną atlaikydamas iškilmingas pamaldas ir pasakydamas pamokslą.

Taip pat būdingas ir kitas autoriaus atskleidžiamas faktas, kad komunistai per 30 metų beveik sugebėjo sunaikinti katalikų Bažnyčią Gudijoje. 1941 m. visos Gudijos plotė jau nebuvo nė vienos atidaros bažnyčios ir nė vieno oficialiai veikiančio kunigo. Visa mūsų kunigo veikla buvo susieta su pavojaus, nes Gestapo jau ir šiaip nemėgo katalikų, o patyrus apie jo tokią čia veiklą, kunigas būtų ištremtas iš Minsko, kas ne vieną kartą ir mėginta daryti, tačiau mūsų autoriui vis nuostabiai pavykdavo atsilaikyti.

Savo veikloje jam tekdavo susidurti su įvairiausias kurjozais. Autorius pasakoja apie vieną vietovę, kur tikintieji pasilikę be kunigo, vis ilgdamiems pamaldų, priprašę zakristijoną iš pradžios atgiedoti egzekviją ir pasakyti pamokslą, o vėliau ir klausyti išpažinčių ir netgi laikyti mišias. Jeigu jis kurioje vietoje suklupdaves, tikintieji jam primindavę reikalingus žodžius. Autorius su dideliu pavojum (dėl partizanų ir Gestapo veiklos) turėjęs ten vykti ir savo dvasiniais patarnavimais pasotinti tų žmonių Dievo alki.

Knygoje nerandame jokio platinio užsiminimo apie Gudijos stačiatikių Bažnyčios būklę, tačiau iš įvairiuose epizoduose aprašomų senų matom, kad autorius nevengė kontaktų ir palaikė draugiškus santykius ir su išlikusiais stačiatikių dvasiškiais, ir netgi turime progą išgirsti jo distichą su stačiatikių vyskupu dėl abiejų Bažnyčių susijungimo (Išsidėmėkite, tai buvo 1943m.). Visa tai leidžia jausti, kad ne visi stačiatikių dvasiškiai bolševikų buvo išnaikinti gal ir todėl, kad jie mažiau turėjo įtakos į tikinčiuosius ir tuo režimui buvo mažiau pavojingi. Tuo atžvilgiu jie ypatingai buvo pažeidžiami ta prasme, kad buvo vedę ir turėjo šeimas, o šeima, kaip pasirodo, pavojaus sąlygose dvasiškui yra nelyginant girtos ant kaklo. Pavyzdžiui, jeigu reikėdavo kunigui vykti į kurią pavojingą vietą, kunigas nebijodavo rizikuoti, o popas, jeigu ir ryždavosi, jam neleidavo jo žmona, rodydama j būrį vaikų.

Baigiant šią Zeno Ignonio (iš knygoje pridėtų nuotraukų skaitytojas autoriuje gali atpa-

MOVING

perkamas perkaustymu

įvairių atstumo

A. VILIMAS

823 WEST 34th PLACE

Telef. FRontier 6-1882

Chicago Savings

and Loan Association

INSURED

SAFETY OF YOUR SAVINGS

UP TO \$15,000

INSURANCE CORPORATION

5¹/₄ %

Certifikatų sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkst.

antinėmis. Mažiausiai turi

būti \$8000. Pelnas mokamas

kas šeši mėnesiai.

4³/₄ %

Ant visų knygetų

sąskaitų

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MCSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

* Vacation Club

* College Bonus Savings

* Home Mortgage Loans

* Home Improvement Loans

* Christmas Club

* Insured Family Savings

* Notary Public Service

* Free community rooms for

your organiza'n meetings

* Cash checks and pay all

family bills with our spec'l

money order checks.

* Sell & redeem U.S. Bonds

* Two large free park'g lots

* Save-by-Mail Kits

* Travelers Checks

* Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

M. Šikšniui 95 metai amžiaus

Ilgametis pedagogas, matematikas, rašytojas gyvena Vilniuje, auklėtiniai visame pasauly.

VYT. ELSEIKA

Gegužės 2 dieną, vakar, Vilniuje gyvenęs pedagogas, visuomenininkas, publicistas ir rašytojas Marcelinas Šikšnis paminėjo tikrai retą amžiaus sukaktį — jam suėjo lygiai 95 metai. Jis ne vienai mūsų kartai gerai prisimintinas, kaip matematikos vadovėlių autorius, ilgametis Vilniaus Vytauto D. gimnazijos direktorius ir mokytojas, jis išvareš našią vagą visuomeninėje srity praejusio šimtmečio pradžioje ir per pirmuosius šio šimtmečio dešimtmečius. Kaip rašytojas, dramaturgas — Šikšnis — šiaurinė, nors, palyginti, nedaug kūręs, tačiau literatūroje ir jos istorijoje turi taipgi savo vietą.

Netenka stebėtis, kad sukaktuviniškai prisimena ypač jo buvę auklėtiniai Vilniuje.

Gimė išauiliuose, mokytojas Rygoje

Marcelinas Šikšnis yra gimęs 1874 m. gegužės m. 2 d. Notinškių km., Šiaurės valsč., Šiaurės apskr. 1893 m. baigęs Šiaurės gimnaziją ir 1897 m. Maskvos universiteto matematikos-fizikos fakultetą, Šikšnis net 17 m. mokytojavo Rygoje, gi 1915-18 m. M. Yčo gimnazijoje Voroneže.

Ilgametis pedagogas Vilniuje

1918 m. iš Rusijos persikėlęs į Vilnių, sukaktuviniškai čia pradėjo ilgą pedagoginę veiklą lietuvių gimnazijoje. Jis Vilniaus jau nebeapleido ir jame, pergyvenęs bolševikų, lenkų, sovietų, vokiečių ir vėl sovietų okupacijas, gyvena jau 51-ji metai. Vargiai rasime kitą mūsų veikėjo, visuomenininko, kūrėjo būrį ne tik pusšimtį metų išgyvenę Lietuvos sostinėje, bet ir ten išvareš tiek gilią pedagoginę vagą.

Šikšnis, 1918 m. į Vilnių atvykęs, pradėjo mokytojo darbą 1-je Vilniaus vyrų lietuvių gimnazijoje (vėliau ji buvo pavadinta Vytauto D. gimnazija, šiuo metu — A. Vienuolio vardo) ir nuo 1922 m. buvo jos direktorium, drauge dėstydamas ir matematikos dalykus. Gimnazijai jis vadovavo ligi 1939 m., taigi 17 metų.

Gynė lietuvių teises Ženevoje

Lenkų okupacinei valdžiai siaurinant lietuvių teises, ne kartą nukenčiant ir pačiai gimnazijai, jos direktorius yra kovojęs su lenkų administracija. Reikalavdamas lietuviams priklausomų teisių, Šikšnis lankėsi ne tik vietos lenkų įstaigose, bet yra vykęs teisybės reikalauti į Varšuvą, buvo pasiekęs ir tuometinę Tautų Sąjungą Ženevoje.

Jo vadovaujama gimnazija savo mokytojų tarpe turėjo visą eilę įžymių lietuvių (A. Smetona, A. Stulginskis, vysk. M. Reiny, M. ir V. Biržiškos, kun. K. Cibiras, kun. P. Kraujalis, kalbininkas J. Šlapelis, M. Untulis, dr. D. Alseika ir kt.).

Kelių šimtų abiturientų tarpe buvo daugelis sąmoningų lietuvių, dirbusių lietuvių skatinimo darbe Vilniuje ir jo krašte. Kita dalis jų atsidūrė nepriklausomoje Lietuvoje. Čia matome gausų būrį mokslininkų, teisininkų, dvasininkų, politikų, diplomatų, laukraštinių, rašytojų, dailininkų, kovotojų už Lietuvos laisvę.

Matematikas, vadovėlių autorius

M. Šikšnis visuomet pasilieka jo auklėtinį atmintį kaip kvalifikuotas, griežtas, bet ir pakantus matematikos mokytojas — pedagogas. Kas iš vilniečių, Vytauto D. gimnazijos buv. mokinių, neprisimena matematikos mokytojo priežodžio "Aškurta?"

Lietuvoje pradžioje trūkstant

matematikos vadovėlių, šią spragą sukaktuviniškai užpildė, kruopščiai parengęs, 1919-39 m. Vilniuje ir Kaune išleistus, matematikos vadovėlius. Ju keli laikytini pirmaeiliais šioje mokslo srity, kaip 3 dalių "Geometrija" (1923 m.), 4 dalių "Elementarinė algebra" (1922 - 1926), "Aritmetika ir algebra" (1939 m.). Matematikas, domėdamasis kalbos dalykais, 1933 m. buvo paskelbęs "Pastabas dėl mūsų vardu, pavardžių ir rašybos reformos."

Maskva, Ryga, Voronežas — visuomeninio darbo tarpsniai

M. Šikšnis, dar Maskvos universitete studijuodamas, dalyvavo slaptoje liet. studentų veikloje, nuo 1904 m. buvo gyvai pasireiškęs Rygos lietuvių teatrinėje veikloje. Jis čia vaidino ir režisavo.

Drauge su P. Mašiutu ir K. Venslauskiu 1906 m. buvo vienas liet. švietimo dr-jos "Žvaigždė" steigėjų ir ligi 1915 m. buvo



Marcelinas Šikšnis

jos valdybos nariu. Gyvendamas Voroneže, Šikšnis nemažai dirbo, remdamas lietuvių pabėgėlius.

Pradėjęs ilgą veiklos barą Vilniuje, sukaktuviniškai plačiai veikė kultūros, mokslo, švietimo draugijose. Buvo ilgamečiu lietuvių mokslo d-jos valdybos nariu, gi 1930-32 m. jai vadovavo. 1919 m. buvo vienu lietuvių mokytojų s-gos steigėju, vėliau ilgus metus dirbo Vilniaus "Ryto" dr-joje.

M. Šikšnis, nesiveldamas į politinius ginčius ir šios rūšies veiklą, visą laiką sugebėjo parodyti kitų atžvilgiu nepaprastą pakantą, pagarbą kitų nuomonėms. Dėl to jį gerbė ir lig šiol tebe gerbia įvairių pažiūrų visuomenė. Už nuopelnus Lietuvai jis buvo apdovanotas Gedimino ordino III laipsniu.

Apie 45 metus — spaudoje

M. Šikšnis įsijungė į spaudos darbą dar 1895 m., būdamas mokiniu, šiauliuose. Vėliau bendradarbiavo "Ūkininke", "Varpe", "Rygos Garse", ir visoje eilėje kitų laikraščių. Vilniuje rašydavo "Lietuvių Tautai", "Vilniaus Rytojui" ir kt. laikraščiams.

"Šiaulėniškis" — literatūroje, poetas, dramaturgas

Pirmieji Šikšnio — šiaulėniškio slapyvardžiu eilėraščiai nuo 1895 m. buvo spausdinami daugiausia "Varpe" ir "Ūkininke". Vėliau savo eilėraščius skaitė lie-



Marcelinas Šikšnis tarp savo buvusių mokinių ir bičiulių prie savo namų 1961 metais. Nuotraukoje matome: B. Cicėną, M. Kubiliūtę, Budrevičiūtę-Zilėnienę, J. Dasielę, Skrebutėnaitę, Juknevičiūtę, K. Juknevičienę, P. Cicėnatę, Sakavičiūtę, M. Budrevičiūtę-Burokielę, A. Zukauską ir kt.

tuvių studentų tarpe. Iki šio amžiaus pradžios jis parašė apie 20 romantinio-patriotinio pobūdžio eilėraščių. Kaip jis pats teigė, jį slėgęs sunkus Rusijos, ypač lietuvių tautos gyvenimas.

Sukaktuviniškai buvo pasiryžęs parašyti platesnio masto poemą "Žalgirio mūšis", bet iš šešių giesmių teparašė vieną (išsp. 1910 m.).

Svarbesnės reikšmės Šikšnio kūryba dramų srity. Gyvenęs Rygoje ir pastebėjęs teatro veikalo stoką, jis dar 1899 m. buvo ten pastatęs vieną, neatspausdintą dramą. Pagrindinį veiklą — dramą, Kraševskiui sekdamas, jis parašė 1901 m. Tai 5 veiksmų tragedija "Pilėnų kunigaikštis" (atspausdinta Rygoje 1905 ir 1911 m., 1957 m. Vilniuje). Drama pirmą kartą suvaidinta Rygoje 1905 m.

Nors nedidelio meninio lygio, tačiau savo patriotiniu turiniu "Pilėnų kunigaikštis" buvo nepaprastai mėgiamas to meto liet. mėgėjų teatruose ir daugelį kartų statytas Vilniuje, Kaune, Ry-

goje, Voroneže, be to, po I pasaulinio karo ir Kauo teatre (1919 ir 1924 m.).

Kitas, stipresnis šiaulėniškio veikalas — 3 v. drama "Sparnai" (išsp. Rygoje 1907 m.), kelis kartus statytas Rygoje ir Vilniuje (1910 m.).

1910 m. jis dar parašė buitinį dramą, vieno veiksmo vaizdelį iš Amerikos lietuvių gyvenimo "Likimo bausmė" (išsp. Rygoje 1911 m., vaidinta Rygoje, Kaune ir kitur). Tai buvo paskutinės jo pastangos dramų kūryboje.

Atsiminimai ir vaikų literatūros vertimai

Vėliau, antros sovietų okupacijos metu, Šikšnis buvo paskelbęs savo autobiografiją (1957 m. knygoje "Tar. Lietuvos rašytojai"), pluoštą vaikystės dienų atsiminimų (1959 m. rinkiny "Kėlionė ir vaiko dienos") ir išvertė šį bei tą iš lenkų ir rusų kalbų. Lietuvoje 1957 m. išleista M. Šikšnio-šiaulėniškio raštų "Rink-

tinė", kurioje paskelbta didžioji jo kūrybos dalis.

Protas vis dar šviesus...

Iš Lietuvos gautomis žiniomis, jo mokiniai sukaktuviniškai nuolat pagerbti Vilniuje. Jo auklėtiniai Vilniuje mums praneša, kad reto amžiaus sulaukęs Šikšnis "vaikščioja smulkiais žingsneliais, bet protas — dar šviesus."

Jo buvusių mokinių vardu garbingajam sukaktuviniškai tenka nors tuo keliu siųsti kuo nuoširdžiausius sveikinimus. Neabejojame, kad prie sveikinimų prisijungs šimtai jo auklėtinų, jų gi yra ne tik Vilniuje, Lietuvoje, tolimajame Sibire (ne vienas ten miręs), bet ir beveik visuose Vakarų pasaulio kontinentuose: ne tik Vak. Europoje, JAV-se, Kanadoje, bet ir Pietų Amerikos kraštuose, Australijoje.

Jie visi taria: mes tave, mūsų direktoriau, sveikiname, mes tavęs niekuomet nepamiršime.

Valanda su Landsbergiu

AL. GIMANTAS

Mūsų kultūriniam gyvenime įsipilietina visiškai gera tradicija — kiek galint daugiau ir dažniau ruošti susitikimus su mūsų tarpe gyvenančiais kūrėjais. Toks susitikimas ar su romėno, ar dramaturgo, ar poezijos autoriumi, ar su kuriuo kitu dailių menų atstovu visada yra abipusiai naudingas. Rašytojo atveju, jis be tarpiai susipažįsta su savo skaitytojais, o tie, savo ruožtu, gauna puikią progą bent kiek arčiau pažinti savo mėgiamą autorių; išvysti jį, išgirsti jo balsą, jo sąvųjų kūrinių autentišką interpretaciją.

Balandžio mėn. pabaigoje, Detroito buvo patirta, kad čia lankysis Algirdas Landsbergis kviečiamas vienos amerikinės akademinės institucijos skaityti paskaitos, taipgi tą patį savaitgalį, jis prižadėjęs kalbėti mūsų teatro tema ir torontiečių intelektualų tarpe. Nedelsiant, ASS filisterių iniciatyva buvo užmegztas ryšys, ir A. Landsbergis sutiko iš Toronto vėl grįžti į Detroitą ir, išnaudojant laiką susidariusį tarp lėktuvo nutūpimo Windsor ir pakilimo Detroito, pabendrauti greitomis sukvieštųjų tarpe.

Tokiu būdu, sekmadienio popietį svečias atvyko tolimame užmiesty esančion Danguolės ir Jurgio Jurgaičių sodybon, kur jau jis buvo laukiamas keletos dešimčių, įvairių kartų tautiečių. Sieną, už kalbėtojo, buvo papuošta nepretenzingais, bet pakankamai ryškiais plakatais, su beveik visų A. Landsbergio parašytų dramų (ir vieno romano) vardais. Nedelsiant, svečias ir pradė-

tių būdu moteriškoji problema būdavi nesunkiai išsprendta. Algirdas prisimena ir pakankamai dėkingą bei vaidinimus mokėjusią įvertinti publiką, kurios eilėse nemažai matydavosi senamiesčio davatku. Vam, jam kartą scenoje vaidinant šv. Sebastioną ir paskutiniame veiksmo įžengus su vilyčiomis persmeigtu kūnu, prieky sėdinčios tos gerosios moterėlės tiesiog balsu pravirkdavosios.

A. Landsbergis susirinkusiems paskaitė visą eilę ištraukų iš savo dramų — "Meilės mokyklos", "Barzdos", "5 stulpų turgaus aikštėje", "Vėjas gluosniuose." Daug kam Landsbergis, kaip skaitytojas, buvo girdimas pirmą kartą. Neabejotina jo dorybė, tai gebėjimas tuoj pat, po pačių pirmųjų žodžių, užmegzti neatsiejamą kontaktą tarp savęs ir klausytojų. Aiški diktija, simpatingas balso tembras, lengvi ar tai rankų ar akių mostai, labai prisideda prie geresnio teksto supratimo, jo iliustravimo. Klausytoją tas pagauna, verčia susikaupinti ir kartu su autoriumi vaizduotis scenoje turimą vykti dramų eiga.

Prieš kiekvieną ištrauką autorius vis pateikė vieną kitą būdingą pastabą. Tačiau klausimams ir ilgesnėms diskusijoms laiko kaip ir nebuvo. I vieną pastabą, kad Algirdas bandęs rašyti bent 100 metų priekini, prelegentas kukliai pastebėjo, kad tai neteisybė, geriausiai atveju tik 3 ar 4 metus. Trumpai buvo prisiminta ir dr. J. Griniaus vis ginami grožinės literatūros vertinimo kriterijai. Laikui visai besibaigiant, dar paaiškėjo kad A. Landsbergis šiuo metu dirbęs prie naujo draminio veikalo. Jis, kol darbas nebaigtas, nenorėjęs leisti jį bet kurias kalbos detales, nebent pastebėjo, kad ruošias dvi to veikalo versijas, vieną lie-

tuviškai ir kitą angliškai, nors tai jokių būdu nebūsiąs pažodinis vertimas. Šiaip, jis tikis į lietuviškąjį teatrą, todėl ir bandąs jam kurti. Visi juk dramaturgai turi viltį, kad jų veikalai bus statomi, kitu atveju ar būtų akstino rašyt?

Svečias tegalėjo kartu pabūti tik valandą ir dvidešimt minučių, tai buvo labai trumpas laiko tarpas, bet, jam išvykus, lietuviškom kultūrinėm temom dar buvo diskutuojama dvigubai ilgiau. Tikrai būta prasmingos literatūrinės popietės.

● Studija apie Lietuvos pilis paruošta okup. Lietuvoje ir bus atspausdinta spaudai jau įteikta-me "Is Liet. kultūros istorijos" VI tome. VII šio leidinio tomas skiriamas lietuvių gyvenvietėms bei sodyboms.

● Lietuvos etnografinis atlasas jau eilė metų ruošiamas ok. Lietuvoje. I sąsiuvinys būsiąs skirtas žemės ūkio įrankiams, pastatams ir drabužiams. Jį ruošia Lietuvos mokslininkai drauge su latvių ir rusų mokslininkais. Sąsiuvinis išėsiąs 1971 metais.

● Apie panemunės dzūkų stambi monografija baigiama ruošti Lietuvoje. Būsianti įteikta spaudai dar šiais metais.

MOTINOS DIENA

Sekmadienį, gegužės 11

Pas mus rasite didžiausį pasirinkimą įvairiausių dovanų **MOTINAI**. Kaip: Asmenišką kartoteką, raštinės reikmenys, Adresų suradimas ir kt.

Atsiminkite ją pasisūsdami sveikinimo kortele. Turime pasirinkimą: Motinai, Seneli ir kt. Dirmavonės ir Komuniškos kortelės.

IAMA STATIONERS

"THE SHOP U-NEED" "THE SHOP U-NEEK"

6305-07 So. Kedzie Tel. PR 6-9102

Dovanos, Kortelės, Raštinės Reikmenys ir Dennison Prekės.

LUIZ AUTO REPAIR

TELEF. — 436-3699

KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI

Atliekami fiksliai ir nebrangiai.

6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629

Savininkas Aloyzas A. Kunikas

1969 PLYMOUTH

2 DURŲ, TIK \$1,895.00

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL

4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

800 varlotų ir gerame stovyje automobilių — pirkite labai pigiai — urmo kaina.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISEM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai.

Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokinijams šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai.

Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.

Mokiniai gyvena benaraboty.

Atlyginimas visiems priimanamas.

Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.

Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m.

Primami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TEVAL BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATEITIS JUSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

Beatodairinis tautinių drabužių stilizavimas okupuotoj Lietuvoj

Nepriklausomos Lietuvos metu Vytauto Didžiojo Kultūros muziejuje ir kraštotyros muziejuose provincijoje buvo surinkta nemaža XVIII-XIX a. tautinių drabužių: liemenių, sijonų, prijuosčių, juostų ir kt. Moterys tautinius drabužius ypačiai pradėjo dėvėti nuo 1905 m. choruose (pvz. Kauno Dainos d-jos choristės). Jau nemaža būta dainininkių, dėvinčių tautinius drabužius nepriklausomoje Lietuvoje surengtose Dainų šventėse (1924, 1928, 1930 m.). Taip pat ir didesniose choruose buvo išplitę moterų tautiniai drabužiai. Žemės ūkio rūmų pavestas, dail. Antanas Tamošaitis 1931-1938 m. specialiai tyrinėjo tautinius drabužius ir iširtą medžiagą paskelbė 1939 m. "Sodžiaus meno" VII-VIII knygose, Atstatyti sritiniai tautiniai drabužiai (moterų ir vyrų): aukštaičių, žemaičių, žanavykų, kapsų, dzūkų, vilniečių, Mažosios Lietuvos. Netrukus tautiniai drabužiai išplito masiškai.

Sovietams antrą kartą okupavus Lietuvą, pradėjo dainų ir šokių ansamblių naudojimo nepriklausomoje Lietuvoje atgaivinti tautinius drabužius, bet artėjant 1955 m. dainų šventei, dail. Juozas Balčikonis (g. 1924 m.) parengė naujus projektus tautiniams kostiumams. Tas pat parytė ir artėjant 1960 m. dainų šventei. Pradžioje tautinių drabužių stilizavimas dar buvęs pakenčiamas, palikti pagrindiniai raštų elementai (plg. V. Palaima, J. Balčikonis, Lietuvių tautiniai drabužiai. Vilnius 1960), bet tuojuo imta dar labiau stilizuoti (plg. Vilniaus universiteto Akademinio choro moterų drabužius 1960 m. — Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto Akademinių ansamblių, Vilnius, 1960). Tas stilizavimas ir išties ansamblių suunifortinimas dar labiau pasireiškė 1965 m. dainų šventėje. 1966 m. "Lietuvos" ansamblio šokėjos jau dėvėjo trumpus sijonukus, papuoštus paprastais geometriniais raštais, jau nieko bendra neturinčiais su senųjų lietuvių tautinių drabužių ornamentika (plg. "Lietuvos" ansamblio dalyvius Uļjanovske. — Literatūros ir Meno Metraštis 1967, p. 229, 231). O 1968 m. jau visiškai "nustilizuoti" tariai "tautiniai drabužiai" — moterų varpo pavidalo sijonai išpuošti didelių trikampių motyvais, jau nieko bendra neturinčiais su lietuvių liaudies menu (Kultūros Barai, 1968, nr. 5, p. 62; Gimtasis Kraštas, 1968, nr. 29, p. 1).

Prieš tokį beatodairišką tautinių drabužių išniekinimą pasisako ir okupuotos Lietuvos etnografo bei meno istorikų. Pz. Klemensas Čerbulėnas ir K. Kairiūkytė straipsnyje "Liaudies meno keliai" (Pergalė, 1968, nr. 1, p. 147-148) tuo klausimu šiaip rašo:

"Kalbant apie šių dienų liaudies meną, negalima nepaliesiti dar vieno labai jautraus klausimo — tai paskutinių metų savišios kolektyvų ir ansamblių pasirodymuose dėvimų nacionalinių drabužių. Tie drabužiai, kuriais rengiasi įvairūs mūsų liaudies dainų ir šokių ansambliai bei savišios kolektyvai, dažnai yra neatpažįstamai nuto-

le nuo savo prototipų — liaudies šventinių drabužių, — kuriuos suformavo ne tik praeities valstiečių ekonominės-buitinės sąlygos, bet ir ilgų šimtmečių kūrybinės tradicijos, vietinis meninis skonis... Suprantama, scena ir mūsų gyvenamasis laikotarpis turėtų savus reikalavimus. Tačiau vardan jų negalima beatodairiškai, neatsižvelgiant į istorinius davinčius, vadovaujantis savo asmenine nuožūra ar skoniu, keisti jų nacionalinės specifikos esmę, pagrindines struktūrines formas ar konstrukcijos savybes, maišyti teritorinių ir laiko atžvilgiu skirtingas drabužių dalis, jų ornamentiką, spalvinę gamą ir t. t. Kada dainuojamos mūsų liaudies senosios dainos, šokami to meto šokiai ar vaizduojami papročiai, jie turėtų būti įvilkti ir į savo metui būdingus drabužius su jų sritine specifika ir įvairove. Žinoma, nereikėtų akiai kopijuoti. Sceninio efekto reikalavimai čia gali įnešti savas korektūras — paryškinti ornamentą, spalvas, pabrėžti formas, panaudoti tam tikrą stilizaciją ir t. t., tačiau vis tik turėtų likti istorinė tiesa, nacionalinio liaudies meno individuali kūryba, mažai arba visai nepagrįsta lietuviško meno nacionalinė specifika. Kartais atsitinka dar blogiau! Lietuvių nacionalinius drabužius kuriant, neretai komplikuojama ir nekritiškai, ne kūrybiškai naudojama atskiri motyvai, drabužių struktūrinės ir meninės ypatybės, paimitos iš Vakarų Europos viduramžių ar pro-renaesanso kostiumų istorijos ikonografinių pavyzdžių. Stebinti tokius lietuviškus nacionalinius drabužius, matyti juose XIII a. vokiečių knechtų, XIV a. italų miestiečių, IX a. pietų slavų ukrainiečių ar net Kaukazo tautų liaudies drabužių fragmentų sudėtinę jungtis ar jų pasivimo formos siluetai... Dėl to ypač didelę atsakomybę turėtų jausti ansamblių ir savišios kolektyvų meno vadovai, dailininkai ir kiti asmenys, kuriems tenka atstovauti Tarybų Lietuvai už jos ribų.



Ansamblio "Lietuva" šokėjos Vilniuje, pasipuošusios tariai "tautiniai drabužiai", šoka sadurę. Nuotr. A. A. Kunčiaus

bu... Socializmo epochoje internacionaliniai kultūros pradai plečia kūryboje idėjinį-meninį akiratį, ugdo internacionalinių ir nacionalinių motyvų kompozicinę jungtį. Todėl turime aktyviau siekti, kad liaudies menas neištirptų pramoninės produkcijos, profesinės dailės sraute, kad jo neužgožytų dažni kosmopolitiniai atributai".

(apž.)

• R. Gibavičiaus grafika. Taline. Šio jauno, bet kūrybingo lietuvių grafiko darbų paroda šiuo metu atidaryta Estijos sostinėje Taline. Dailininkas ypač yra pamėgęs vaizduoti senojų Vilniaus temas, jo urbanistinių kampelių romantiką.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers



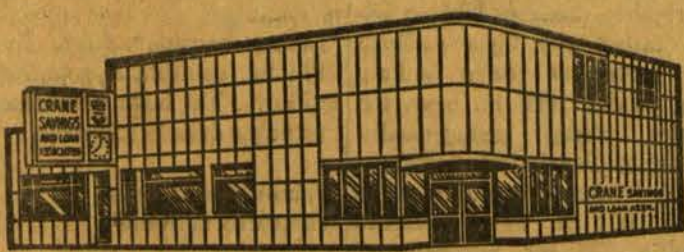
Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

Nauji leidiniai

• Kun. Vytautas Zakaras, BAŽNYČIA SUSIRINKIMUOSE. Visuotiniai Bažnyčios susirinkimai ir svarbesnės II Vatikano mintys. Atspaudas iš "Krikščionis gyvenime" II Vatikano susirinkimo dokumentų III dalies pp. 203-281. 1969 m. 79 psl.

Mokslines studijas pamėgęs, kun. Zakaras čia duoda informacinį leidinį apie visus 20 anks-tybesnių Bažnyčios susirinkimų, pradedant nuo I Niekės susirinkimo 325 m. ir baigiant I Vatikano susirinkimu, sušauktu 1869 m. Aptaręs juos konspektyviai,



CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendi mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everyday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.

Neribota garantija; iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROvehill 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šešt. 7 v. r. — 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS ČESAS



MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkaami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

Telef. PROspect 6-8998

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5

Mokamas už vienus metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5 1/4

Mokamas už vienus metų taupymo ląkstus nuo išdavimo datos (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING



daugiau sustoja prie Vatikano II susirinkimo, išryškindamas jo priežastis, tikslus, jo eigą ir suglaustai duodamas apibūdinimą II Vatikano susirinkimo priimtu konstitucijų, dekretų ir pareiškimų, viską sutrauktai atpasakodamas minimų dokumentų citatomis. Darbas atliktas rūpestingai.

• LIETUVIŲ DIENOS, 1969 m. kovo mėn. Nr. 3. Vyr. redak. — Bernardas Brazdžionis, leidėjas — A. F. Skirius, administratorius — Juozas Andrius. Metinė prenumerata - 8.00 dol. Adresas: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blv., Hollywood, Calif. 9929.

Naujasis žurnalo numeris skirtas Australijos lietuvių kultūriniam ir visuomeniniam gyvenimui pavaizduoti. Straipsniai, apybraižos, poezija, dailės darbų nuotraukos ir gausybė įvykių vaizduose supažindina skaitytoją su šia tolima, bet gyvatinga laisvųjų pasaulio lietuvių kolonija.



• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

Telef. — HY 7-4677

422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237



RICHMOND AUTO SERVICE

Kampas Richmond ir 63rd Street

Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrę mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas. Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353 Savininkas — Juozas (Joe) Juraitis



Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų modernių baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

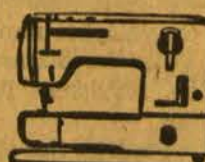
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį 9-9 val.; antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. sekmadienį atidara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

Siuvimo Mašinos — Dulkių Siurbliai

• BERNINA
• NECCHI
• ELNA
• VIKING
• PFAFF
• SINGER



ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT.

Parduodame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, dulkių siurblius prietaisams kainomis ir sąlygomis. Turime dalis. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.

B and B DISTRIBUTING COMPANY

A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners

4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702

Vedėjas Arvydas M. DIKINIS



since 1914...



MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

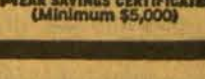
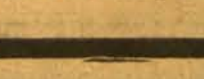
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

4 3/4

PASSBOOK SAVINGS Paid and Compounded Semi-Annually

5 1/4

6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$10,000) or 1-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)



MOVING
Perkrausto baldus iš arti ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETJOJE
5610 S. Pulaaki Rd., Tel. 281-4111

Kultūrinė kronika

● **Lilijos Šukytės koncertas** Washington. Balandžio 17 d., Washington, Pam American Unijos koncertų serijoje, dainavo New York Metropolitan operos solistė Lilija Šukytė. Programą ji pradėjo arija iš Glucko operos "Ifigenija Tauridėje", o paskui ėjo Schuberto, Wolfo, Gounod, Fallos ir Puccinio kūriniai.

Rytojaus dieną apie koncertą recenzijas įsidėjo sostinės dienraščiai "The Washington Post" ir "The Evening Star". Pirmajam rašė žymus muzikos kritikas Paul Hume, išskeldamas Glucko arijos sudainavimą. "Stiliaus, to no ir klasikinio įsijautimo atžvilgiu šis įspūdingas rečitatyvas ir scena buvo gražiai atlikta, — rašė Paul Hume. — Galima tarti, kad tai buvo pats šauniasis vakaro momentas". Kritiko nuomone, gerai pavyko Schuberto ir Wolfo dainos. Paul Hume rezervuotai atsiliepė apie Puccinio arijų atlikimą, nors jis pažymė, kad tai publika sukėlė ant kojų.

"The Evening Star" kritikui William Bennet susidarė priešin gas įspūdis. Pažymėjęs, kad Lilija Šukytė turi patraukli balsą, įsai rašė: "...Schuberto dainos ir Puccinio arijos labai gerai tiko jos balsui ir buvo puikiai sudainuotos, ypač su dideliu teksto prasmės pagavimu. Arija iš "Rondine" ir paskui "O Mia Bino Caro" iš "Gianni Schiechi" buvo gal patys geriausi dalykai šiame vakare. Ir vienas ir kitas buvo sudainuoti malonių, skardančių balsu, kruopščiu frazavimu ir švaria tartimi".

Vakaro programoje buvo pažymėta, kad Lilija Šukytė gimė Lietuvoje ir kad savo muzikinę karjerą ji pradėjo Kanadoje. Gausiai susirinkusi publika kiekvieną solistės dainą lydėjo ilgais plojimai. Ši sezoną buvo tai jau antas Lilijos Šukytės koncertas Washington.

K. ● **Baltų mitologija buvo i**traukta į Californijos universiteto (Irvine, Calif.) "Man and Myth" kurso programą. Pagrindiniai koncentruojantis į klasikinę mitologiją, po tris valandas buvo skirta baltų, keltų, persų, indų ir orientalių mitologijai.

Baltų mitologijos kursą skaityti buvo pakyviasta prof. dr. Elena Tumienė. Šio kurso klausyti įsirašė per 300 studentų, o taip pat dalyvavo keli prof. Tumienės svečiai lietuviai.

Geresniam baltų mitologijos supratimui, profesorė pradžioje charakterizavo baltus trumpa, bet ryškia istorine ir kultūrine apybraiža. Priešingai Californijos u-te prieš kelierius metus kalbėjusiam A. Rannitui, atsiribodama nuo giminių su slavais, dr. E. Tumienė stipriai išryškino baltų ir slavų kalbinius ir kultūrinius skirtumus.

Pateikusi tiesioginę baltų mitologijos medžiagą, profesorė įdomiai pavaizdavo mitologinių motyvų panaudojimą individualioje kūryboje, ypač literatūroje. Ta proga ji studentus supažindino su lietuvių rašytojais ir jų kūryba. Kaip žymiausius lietuvių filosofus taip pat pristatė prof. St. Šalkauskį ir prof. A. Maceiną.

Pertraukų metu studentai apžiūrėjo profesorės suorganizuotą lietuviškų knygų ir tautodailės parodėlę ir klausėsi lietuviškų dainų plokštelių muzikos.

Iš šio kurso studentai laikys egzaminus ir gaus užskaitas.

● **Dail. Romas Viesulas, dė**stantis Temple universitete, Tyler School of Art, yra pakeltas pilnu profesorium ir nuo š. m. rudens yra siunčiamas į Romą dėstyti meną to paties universiteto Tyler School of Art in Rome dvejiems metams. Dailininkas su žmona išvyksta į Romą š. m. birželio pradžioje.

I.G.A.S. — International Graphic Art Society, New York, užsakė dailininkui grafikos darbą, kurio 100 atspaudų tiražas bus platinamas meno kolektoiriams šiame krašte, Europoje ir kitur. Tam tikslui organizacija jau pri-

ėmė dailininko spalvuotą reljefą "Up-On". I.G.A.S. atrankos jūrų komisiją sudaro 10 JAV ir Europos muziejų kuratorių.

● **75 metai nuo Zigmō Gėlės** -Gaidamavičiaus gimtadienio su-eina gegužės 8 d. Šis jaunas ir talentingas lietuvis poetas mirė vos 18 metų amžiaus 1912 metais. Jeigu būtų gyvenęs, tai būtų buvęs K. Binkio ir V. Putino bendraamžininkas. Jei ne ankstyva poeto mirtis, neabejotinai būtų sulaukta rašytojo, kuris būtų padidinęs jau ir taip svarų vėlesnį šios poetų kartos įnašą mūsų grožinės literatūros. Jau pirmaisiais savo eilėrašiais Zigmō Gėlė užsirekomendavo kaip nemeluoto jausmo ir sklandaus eilavimo poetas. Sakysim, kad ir jo nuotaikingoji "Tėviškė":

Tėviškės vaizdeli,
Koks tu man brangus.
Aš matau kelelį,
Pievas ir laukus,
Upės žalią krantą,
Už jo kalveles,
Bažnytelę šventą,
Vargšų trobesius.
Girdžiu dainą gaudžią,
Ji liūdna, karti;
Girdžiu — varpas gaudžia:
Vakaras arti...



Zigmō Gėlė, 1912 metais pačioje jaunystėje miręs poetas, nuo kurio gimtadienio š. m. gegužės 8 d. sueina 75 metai.

● **Šimtąjį muziko Juozo** Naujalo gimtadienio (balandžio 10 d.) minėjimą Vilniaus konservatorija surengė beveik 2 savaites iš anksto. Buvo surengta J. Naujalo kūrinii, rankraščių bei nuotraukų paroda ir mažiau žinomų jo kūrinių koncertas, per-pintas buvusių Naujalo bendradarbių bei mokinių atsiminimų papasakojimais. Kalbėjo Juozas Karosas, Petras Oleka, Jonas Na-bažas, Konradas Kaveckas. Vilniaus konservatorija laiko J. Nau-jelį savo įsteigėju, kadangi ji yra buvusi Kauno konservatorija, kuri savo keliu išaugo iš J. Nau-jelio prieš 50 metų įsteigtos Kau-no muzikos mokyklos.

● **Knyga apie rašytoją A.** Strazdą. V. Vanagas, žinomas li-tuanistas, paruošė studiją apie poetą kun. Antaną Strazdą, 400 psl. apimties. Išleido "Vaga" Vil-niuje. Kalbėdamas apie naudo-tus šaltinius autorius rašo, kad knygoje paskelbti visi Strazdą liečiantieji dokumentai, jų tarpe ir tie, kuriuos JAV-bėse paskelbė dr. V. Maciūnas ir kurių originalų jam nepavykė surasti.

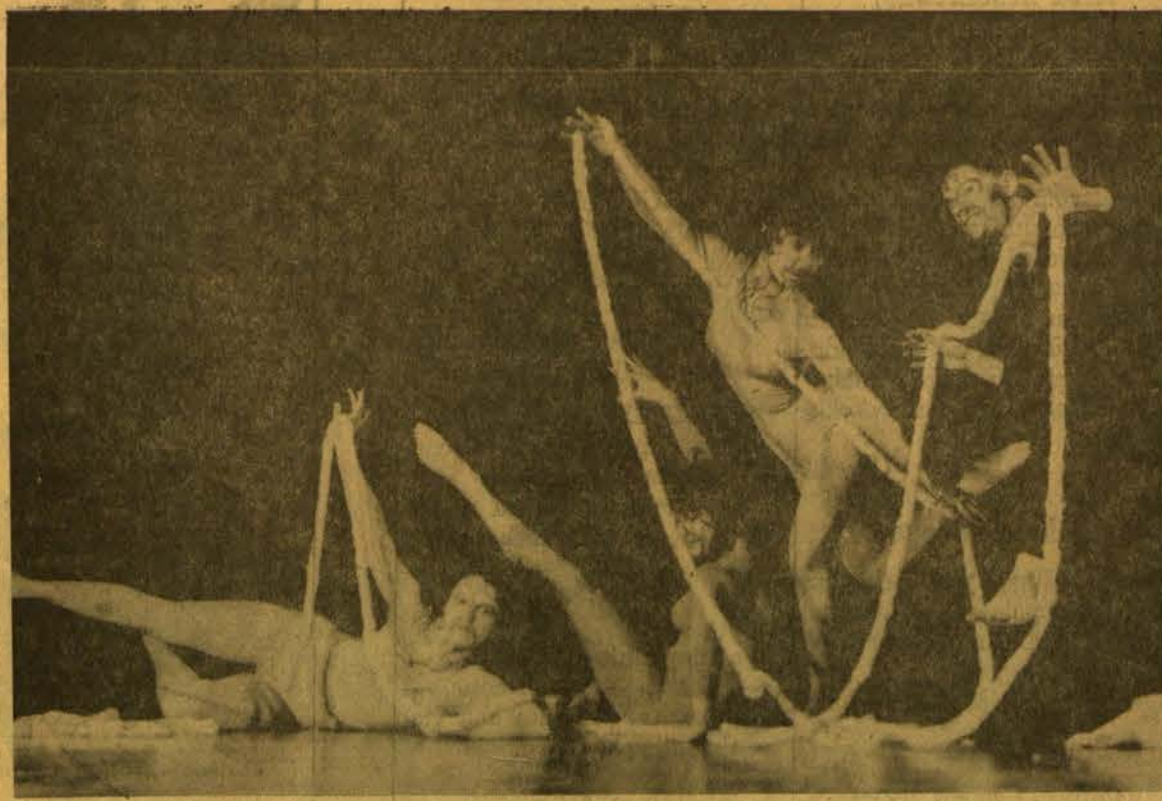
Knygoje esama ir naujų, lig šiol neskeltų ar kitaip skeltų duomenų apie poetą. Tarp kitų dalykų, tvirtinama, kad poeto gimimo data yra ne 1763 m. birželio 13, o 1760 m. kovo 9. Jo tėvo vardas buvęs ne Jonas, o Andrius. Įrodinėjama, kad prieš stodamas į kunigų seminariją, A. Strazdas jau buvo baigęs aukštąjį mokslą Vilniuje.

● **"Maskvoje, TSRS Kompo**zitorių sąjungos rūmuose, įvyko Tarybų Lietuvos kompozitorių organizacijos kūrybinė atskaita..."

Žodis žodin tokiu pareiškimu prasideda specialaus korespondento J. Finkelšteino pranešimas iš Maskvos Vilniaus TIE-SOJ kovo 20 d.

Laisvų tautų laisvi menininkai neprivalo nė į savo sostinę rinktis "atsiskaityti", kaip moksleiviai egzaminų komisijoj, ar pavaldiniai pas viršininkus įrodi nėti, kad nedykinėjo ir iš doro kelio neišlydo.

Lietuvos kompozitorių vardu "atsiskaityti" turėjo pats kompozitorių pirmininkas Ed. Balsys, kurs, anot Finkelšteino, aiškino



Akimirka iš jūros dugno sūkio baletu "Jūratė ir Kastytis" repeticijoje.

(Lietuvių foto archyvas)

"didiesiems broliams", kaip Lietu-ovs kompozitoriai ruošiasi Le-nino jubiliejui... Muzikologas A. Tauragis kalbėjęs apie Lietuvos muzikologų darbus ir rūpesčius. Iš juostelių buvę duoti paklausyti keli nauji lietuvių kompozitorių kūriniai. Pasirodymo bei pasipaskojimo klausė: Nestevas, Ešpajus, Soloducha, Jarustovskis, Spadavekija, Chrenikovas ir neseniai tuos pačius dalykus Vil-niuje tikrines Kucharskis... (E.)

● **Koks likimas ištiko Lietu**vių mokslo draugijos turtą: kny-gyna, kuriame buvo 20,000 to-mų, archyvą ir muziejų, kuriame buvo 2,000 monetų ir kt. rinki-nius? — klausė "Mokslo ir gy-venimo" redakciją (Vilniuje) skaitytojas iš Joniškio.

Redakcijos bendradarbis, trum-pai papasakojęs lietuvių mokslo draugijos istoriją, nurodė, kad 1938 metais jos bibliotekoj buvo nebe 20, o 33 tūkstančiai tomų kny-gų, apie draugijos turto liki-mą praneša, kad: "Bibliotekas ir rankraštyno turtus paveldėjo 1941 metais įsi-kūrusi Lietuvos TSR Moksly a-kademija ir jos institutai. Buv. Vileišių rūmuose Antakalnio g., kur nuo 1932 m. bazavosi Lietu-vių mokslo draugija, dabar įsikū-ręs lietuvių kalbos ir literatūros institutas. 1937 m. LMD buvo

atidariusi muziejų ir ji leido lan-kyti visiems. 1940 m. muziejuje buvo apie 2,000 eksponatų etno-grafijos skyriuje, 2,000 archeolo-gijos, o numizmatikos kolekci-o-jė — 5,000 monetų. Visi šie eks-pozatai saugomi Istorijos-etno-grafijos ir Dailės muziejuose."

Šis paaiškinimas paskelbtas "M. ir G." 1969 m. 2 nr.

● **New Yorke neseniai išleista** nauja knyga apie Vilniaus getą. Autorius, Issac Kowalski, gimęs ir augęs Vilniuje, spaustuvinin-

kas, 1941-44 metų vokiečių oku-pacijos metu buvęs apgyvendin-daug ir lietuvių, padėjusių geto gyventojams. Nors knygoj rašo-ma tik apie Vilniaus getą ir apie su juo susijusią slaptą spaudą,

10% — 20% — 30% pigiau mokėsi už apdraudą nuo ugnies ir automo-bilio pas

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

DAŽYMAS
PIGIAI DAŽAU KAMBARIUS
VALAU KILIMUS IR BALDUS
J. RUDIS — Tel. CL 4-1050

KOSTAS BUTKUS
Tel. PR 8-2781

METALO IR STIKLO:
Tvoros, Stogeliai, Durys
Langai, Ryn-os, Turekliai

Cosmos Parcels Express Corporation
Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TUKSTANČIAI KLIENTŲ PATEINKINTI
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.

prima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — Saldytuvai, motociklai, televizijos aparatai, radijo transistoriai, magnetofonai (tape recorders) ir gift-certificates gali-ma užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Są-jungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th St., New York, N. Y. 10036
Tel. — 212-245-7905

SKYRIAI:

NEW YORK, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: AL 4-5456
BROOKLYN, N. Y. 11207, 2947 Fulton St.	647-6576
BROOKLYN, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	EV 4-4952
BOSTON, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
BOSTON, Mass. 02127, 331 West Broadway	263-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
IRVINGTON, N. J. 07111, 1082 Springfield Avenue	374-6446
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HAMTRAMCK, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Avenue	365-5255
HARTFORD, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
LAKEWOOD, N. J. 08701, 288 Main Street	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07106, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J., 176 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J., 99 Main Street	274-6400
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	PO 3-4818
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	FI 6-1571
WATERBURY, Conn. 905 Bank Street	PL 6-6766
WORCESTER, Mass. 01610, 169 Milbury Street	SW 8-2868
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	RI 3-0440

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. gegužės mėn. 3 d. 7

knygos vardas — A SECRET PRESS IN NAZI EUROPE by Isaac Kowalski, Central Guide Publisher, Inc. 507 Fifth Ave., New York, N. Y. 10017, 516 psl., 7.95 dol.

Knygoje aprašytas šurpus ge-to gyvenimas ir partizanų kovos ligi Vilniaus išvadavimo iš vokie-čių. Bet taip išvadotasis Vilnius jau nebe tas, kas buvo: "We li-berated Vilna, but it is no longer our Vilna, the Jerusalem of Li-thuania"... Knygoje minima tas žydų gete, o prieš geto likvi-davimą pabėgęs į miškus ir isi-jungęs į sovietinius partizanus.

● **Vienas iš seniausių daili**ninkų paveikslų okup. Lietuvoje laikomas švč. Mergelės Marijos paveikslas, nežinomo dailininko pieštas XIV a. Jis laikomas Pa-veikslų galerijoje Vilniuje. Ten

pat yra Lietuvos kunigaikščių Žygimanto Augusto, Kazimiero ir kt. portretai, daugybė senų Va-karų kraštų ir istorinės Lietuvos dailininkų paveikslų. Kaip žinia, ši galerija įkurdinta iš katalikų atimtoje Vilniaus katedroje. Ta-čiau žinova! sako, kad šis pasta-tas neatitinkas paveikslų gale-rijos reikalavimų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St. Tel. 254-3320
Lietuvių bendrovė turinti telės siuntinius siųsti savo vardu iš Chi-cago tiesiai į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas įvairių me-džiagų, ital. lietpalčių ir kitų prekių.
Primami doleriniai dovanų užsa-kymai.
E. ir V. Zukauskai

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYNS MODERNIOS KOPIJOCIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid
TRYNS MODERNISKOS KOPIJOCIOS:
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNUS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

Kilmingieji mainai

Mūsų gyvenime mainai visada buvo labai svarbūs. Juk, dar istorijos mokantis, buvo teigiamas, kad lietuviai mainydavo medų ir kailius į kažkokias geležis ir kitus dalykus su savo kaimynais tada, kai nesimušdavo. Be abejo, tokių muštynių buvo dažnai, bet dar likdavo ir mainams laiko. Po kiek metų, kada lietuviai pamatė, kad mūsų kaimynų atneštas rublis ar markelė nelabai jau galios prilaiko, atėjo vėl mainam gadyne. Taip sakant, už lašinių šmotelį kokias kojnes ar švarkelį galėdavo įsigyti. Mainai dar labiau suklestėjo, kai atsidūrėme po karo Vakarų Vokietijoje, kur už kokių rūkalų pokelį galėjai įsigyti svies-



Mainininkas

to šmotelį, kur už kokią stipriosios lašelių, galėjai nutverti kokią siūlę. Taigi buvo mainai, kaip aš, mainais gerasiais istorijos amžiais.

Bet ir šiais laikais nuo mainų negalime pabėgti. Kiek jie ten mums visokių nervų sugadino. Mainai su savaisiais, tik kaimyno prižiūrimais, nelabai kaip eina. Mes iš mūsų sostinės Vilniaus visokių laikraščių ir žurnalėlių gauname, gražiom Lenino barždelėm papuoštų, o i ten, taip sakant, nelabai ką gali nusiųsti, nebent jau kokią "Vilnelę", kuri vis dar Stalino, seniai visų praeikto, kulto tebesilaiko. Bet ką jau čia padarysi. Nes su mainais ne visada lengva buvo ir anais gerasiais amžiais.

Mainai lieka mainais, va, aš, mainais metais Amerikos valdžia būtinai norėjo į mainus įsiūlyti Vilniaus ponams V. Andriulį. Šis šoko rankas bučiuoti kunigam, ra binam ir teisėjam, kad jis nenorį išmainyti šios kruvinos kapitalizmo šalies į gražiąją rojus šalį. Esą jis, kol gyvas, kovos ir nepasiduos, kaip ir Rojus Mizara, kuris tik negyvas buvo nugabentas į tarybinį rojų. Na, juk negali žmogus norėti, kad visi mainai taip gerai vyktų, juk tokia žmogaus paskirtis, gyvas gyvena kapitalistiniame pragare, o miręs vyksta jau į rojų.

Bet yra ir kitokių mainų, ideologinių ar minties sutarimo mainų. Va, "Naujienos" paskelbė savo balandžio 18 d. vedamajame: "Bronius Nainys JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, visuomeniniame darbe mažai nusimanančių patarėjų ar tylėtojų padedamas, Amerikos Lietuvių Bendruomenę jau privedė prie liepto galo. Toliau josios vesti nėra nei kur, nei kaip. Pirmyn Nainys galėtų ją tikėtai į drumstą balą įstumti, nes ant savų kokių ji jau nepajėgia stovėti."

Na ir ką pasakysi, kai komunistinė "Vilnis" ir "Laisvė" jau seniai buvo teigusios daug kartų, kad tikrai lietuviams jau galas. Štai balandžio 4 d. numeryje "Vilnis" tiesiog lyg siūlytė siūlė persipašinti mintis apie galą teigdamas: "Absoliuti dauguma

naujųjų ateivių atėjo į protą. Nainys žmonių vis darosi mažiau. "Laisvinimo" bizniui atėjo galas". Na ir ką gi tu žmogus begali pasakyti, visi laikraščiai tik mainosi žiniomis apie galą, bet kol tas galas bus, juk reikia gyventi. Na, o ano sakinio "Naujienose" apie Nainį pagauta "Vilnis" balandžio 24 d. jį persipašdino ir dar pridėjo: "Kad tokio likimo JAV Lietuvių Bendruomenę susilauks, mes jau seniai žinojom. Tokio likimo susilaukė AL-Tas, tokio likimo susilauks ir visi laisvintojų veiksmų likučiai". Na, ir ką tu žmogus bepasakysi, koks abiejų laikraščių vienodomis mintimis pasimainymas.

Neseniai vienos organizacijos suvažiavimas rezoliucijom Lietuvių bendruomenę pasmerkė. Tos pačios nuomonės, kad LB nelabai jau tikusi, yra ir Sniečkus ir jis "Komuniste" išdrožia: "Jungtinės Amerikos Valstijose ir kito se kapitalistinėse šalyse veikia daugybė lietuviškosios reakcinės emigracijos centrų. Jie išleidžia nemažą knygų, laikraščių, žurnalių, buržuazinę propagandą įžulius šmeižia tarybinį gyvenimą Lietuvoje". Na, ir ką tu pasakysi, juk visi šie šaukūs žodeliai skirti tai daliai, kuri kultūriniais reikalais rūpinasi, o jais rūpintis LB paskirtis.

Žodžiu, mainikavimas vyksta daiktais ir idėjomis. Malonu, kad atsiranda tokių idėjinų maini-



Turistė

ninkų, nors ir svieto galus pranašaujančių ir čia, ne tik kokio ten Californijoje, kur jau visas tikrai ant nugriuvusio liepto galo stovi.

Kadangi vyksta mainai, tad ir mes nenorime būti apšaukti nenorį mainų, todėl gegužės pirmos proga siūlome mainais sutarybin tos Lietuvos laikraščiams persipašinti šį labai kuklų posmelį:

Nebedainuosim, oi varge, varge, Šiandien gegužės diena pirmoji, Kada Brežnevas tave apžergia Ir į komunos aukštumas joja. D.J.G.

KOMUNISTINĖ VIENYBĖ

Visų kom-partijų konferencija sprendė ar test koegzistenciją ar dabar jau, tuojau Dėdei Samui per galvą duot ir palaidot.

Gauja Mao triukšmavo, tuč tuojau karo reikalavo, koegzistenciją peikė, Maskvinę gauja keikė, arde komunistų vienybę, šiaušės prieš Maskvos viršenybę, ner jau dar ir be karo Vyresnį Brolių iš Sibiro varo...

— Juokas dažnai labai gerai padeda pamatyti, kur tiesa, o kur melas. V. Belinskis

Arba nesubrendę, arba perbrendę

Mūsų sveikatos patarėjų nusi-skundimas, kad nesame visapusiškai subrendę, krypta į teigiamą pusę. Jei anksčiau per pobūvius ištuštindavom po kelias bonkas, tai dabar pasitaiko, kad nebeįstengiam įveikti ir vienos. Šeimos gydytojai teigia, kad subrendimas neteikia džiaugsmo, nes daugelis iš mūsų ne tik subrendo, bet ir perbrendo, kaip pernokusiam obuolyje atsiranda visokių gedimų.

Uknolis

Reikalo uodega

"Betgi rašinyje yra iškelti tam tikri klausimai, kurie niekieno neatsakytų palieka diskutuojamą reikalą be uodegos."

Muz. J. Zdanis

Brangus sportas

"Velniskai brangus sportas yra tos operos, bet matyt, kad jau taip reikia..."

Dail. A. Kurauskas

IŠGELBĖJO

Profesorius, ieškodamas skrybėlės, iš studento pasakymą, kad jis savo skrybėlę turįs ant galvos atsakė:

— Dėkoju jums nuoširdžiai, nes jei ne jūs, tai i namus būčiau grįžęs be skrybėlės.

— Keistas dalykas, kad moterys vis daugiau moka už mažiau drabužių.

Draugijų ir veiksmų pirmininkai

Pirmininkavimas nėra lengvas darbas. Kaip matome iš spaudos daug įvairių pirmininkų gauna vienkios ar kitokios pylos. todėl tiems, kurie nebežino kuo kaltinti pirmininkus, mes parinkome pavyzdžių, kad kovoje su pirmininkais nepritrūktų parako.

Jeigu rasi pirmininką raštinėje, reikiška, kad jis turėtų dažniau išvykti.

Jeigu pas jį apsilankęs, jo nerasi, tai jis nesiskaito ir nevykdo savo pareigų.

Jeigu vakarus praleidžia namie, jis nepalaiko reikalingų užnamų kontaktų.

Jeigu naktis praleidžia už namų, jis kur nors vėjavaišiai gaisina laiką.

Jeigu kalboje pabrėžia kokią ypatingą reikalą, jis bando savarankiškai viską tvarkyti.

Jeigu tyli, tai jau praradęs visą interesą.

Jeigu su tavim sutinka, jam trūksta originalumo ir savų įsitikinimų.

Jeigu su tavim nesutinka, jis nežinolis.

Jeigu neturi laiko lengvesnėm

TĖVUČIAI IR VAIKUČIAI

Artėjančios motinos dienos proga spausdiname šiuos svarbius momentus iš mūsų tėvųčių ir vaikučių bendradarbiavimo.

Be pagrindo

Mokytoja šiandien vėl tavimi skundėsi, — sako mama.

— Negali būti, aš iš viso mokykloje nebuvau, — atsako sūnus.

Įtikinąs atsakymas

— Tėte, kodėl medžiai neuauga ant kelio?

— O tu kaip manai? — Bijo, kad nesuvažinėtų, — atsako tėvas.



— Mamyte, — šaukia berniukas, — aš jau puse kelio nuėjau į mokyklą, bet dar tu mane padrąsinki.

PRAKTIKOS PAGALBA

Jūsų kosėjimas daug lengvesnis šį rytmetį, — sako daktaras. — Turėtų būti, nes praktikuojau visą naktį, — pritaria ligonis.

NUOSTABUS KOMPOZITORIUS

— Kaip aš skambinu Beethoveną?

— Nuostabus kompozitorius, jo net sugadinti negalima.

VIS TIEK NEBLOGAI

Vieno danų klubymo trenėrio pranešime sakoma:

"Nors mūsų komanda niekur nelaimėjo, bet užtat niekas ir neprigėrė".

KOMPROMISAS

Po šeimyninio ginčo:

— Gerai, — sako žmona, — aš pripažįstu, kad mes abu vienodai kalti, ypač — Tu.

Atitiko charakteriui

Sol. Algirdas Brazis apie savo vaidmenį (Pakalnio) "Danos" operoje "Drauge" taip sako: "Mano rolė nėra sunki ir, manau, atitinka mano charakteriui. Pakalnis yra drąsus, vyriškas, laisvas, nerūpestingas, moterų mėgiamas, sakyčiau daugiau "bold type".

— Kai draugai beria komplimentus, kad jaunai atrodo, gali būti tikras, kad jie mano, jog jau esi senstelijes.

—Washington Irving



Pirmininkas

temom su tavim pasikalbėti, jo darbas jau jam išpūtė galvą.

Jeigu pasikalba kasdienybėm, iš kur jam tas laikas, ir ar jis neturi svarbesnių darbų?

Jeigu tuojau neatsako į paklausimą, jis nekompetingas.

Jeigu tuojau atsako, jis nerimtai apsigalvojęs.

Jeigu perdaug lipšnus, jau vaidina politiką.

Jeigu atrodo šaltokas ir išdidus, riekia jį apkarpyti.

Jeigu užsispyrusiai laikosi savo nuomonės, jis kietasprandis.

Jeigu apžvelgia klausimą iš abiejų pusių, jis tupi ant tvoros.

And.

Bailė

— Zinai, mamytė, mūsų bobutė baisi bailė.

—Kodėl?

— Kada mums reikia pereiti gatvę — ji griebia mant už rankos ir dairosi į visas puses.

Išėjo trumpam

— Kur tavo mama?

— Pireš pusvalandį išėjo pas kaimynę penkioms minutėms.

Lengva išeitis

Daivutė ir močiutė renkasi suknelę parduotuvėje.

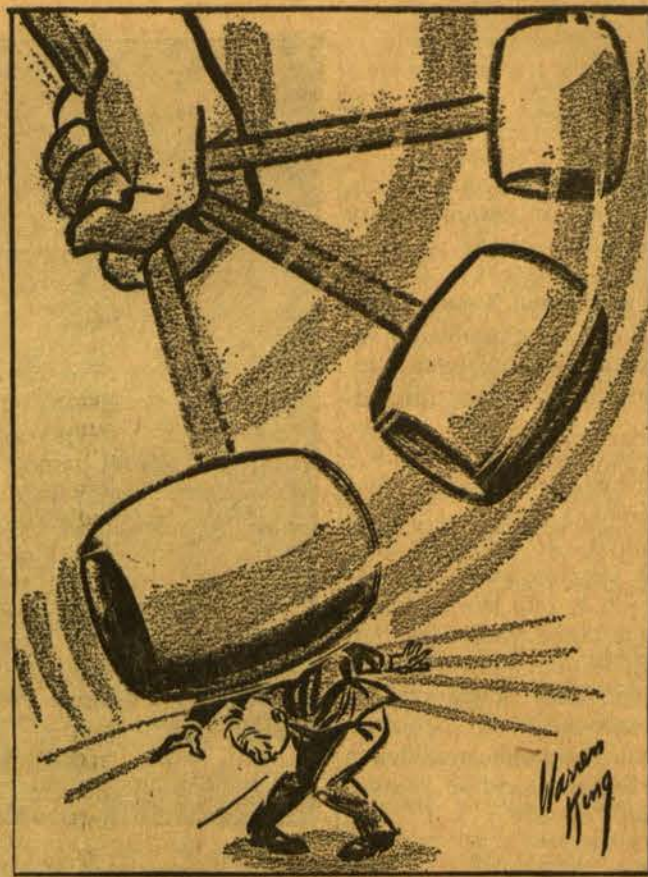
— Nupirk man kitą, — mergaitė piršteliu parodė į oranžinės spalvos suknelę.

— Ši suknelė daugiau tiktų tamsiaplaukei mergaitei, — pastebėjo pardavėja. — Išsirik kitą.

— O kam gi kitą? Aš nusidžysiu plaukus.

Rojaus ilgesys

Mokytojas paprašė moksleivius papasakoti apie gyvenimą Amerikoje. Mokiniys atsakė — "Tai skurdo, eksploatacijos ir bedarbių šalis". "Teisingai", atsakė mokytojas ir tuojau paprašė pasuknelę, — atsakė berniukas.



Sovietinis darbininkas, linksmai nešas garbingą komunizmą ir nuostabų rytojų, besidžiaugias, kad šeštadieniais reikla dirbti Lenino garbei be atlyginimo.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— Jeigu galėtume. "Ateityje" nr. 1 rašo Aleksas Pakalniškis: "Aš manau, kad būtų sunku vieną kūrį priimti, bet jei galėtume visas sujungti į vieną, tai būtų idealu." Taigi, anot to žydo, sudėjus visus akmenis ir imetus į visus sudėtus vandenį, būtų didelis plūmptis.

— Nereikia skriausti. "Naujienos" kovo 15 d. rašo: "J. Bajerčiui buvo pavesta organizuoti pačią gausingiausią Amerikos lietuvių koloniją į bendruomenę. Jis čia buvo vyriausias bendruomenės organizatorius ir finansinių reikalų tvarkytojas. Jis rinko solidarumo mokesčius, organizavo "rinkimus", sakė kalbas ir stengėsi visus įtraukti į vieną galingą lietuvių organizaciją. Visų lietuvių ir pačių bendruomenininkų nelaimė, tas "daktaras" dingo. Dingo su pinigais ir atsikaitomybe. Dingo pagrindiniam organizatoriui, naujai atsistatęms jau buvo gana sunku įtraukti platesnes lietuvių minias į bendruomenę."

Tenka pastebėti, kad dr. Bajerčiui nepavyko nunešti LB pinigų, jis nunešė Susivienijimo, bet už juos užmokėjo draudimo bendrovę, kuri kiek girdėti dar ligi šiol nebankrotavo, bet jei ir būtų bankrotavusi tiek to. Bet, kad nebūtų Alto skriaudos, primename, kad "Naujienų" redaktorius ir Alto tarnautojas Albinas Morkus nedingo kur Chicago "bumyne", bet su Alto dokumentais, žiniomis ir "Naujienų" redakcijos slapstimis išvyko į Lietuvą ir ten viską garbingai burliokam perdavė ir net knygą parašė "Va-

— Aš jau palikau kaliošus, — pridėjo agronomė M. Minelgaitė. — Gėda. Paprasčiausio šunkelio nebesugebam suremontuoti, — išmušė raudonis pirmininke.

— Kad žyvro nėra... — pasiskundė kolūkio vyras. — Atidžiau apsidairykit, rasit išeitį.

Rado. Suklojo į duobes... mės-lą.

Rajono liaudies kontrolieriai už galvų susiėmė.

— Nesijaudinkit. Pas mus šito gero ligi stogų. Tvartų nebe-

Tikrai labai nuostabus gyvenimas komunistinėje sistemoje, todėl gegužės 1 d. proga mes persipašdiname iš Valstiečių laikraščio šį straisnelį apie nuklimpimus. Laikraštis rašo:

"Iš pradžių iklimpo ožka. Pasukui nusiplūkę arklys. Galiausiai ėmė skėti traktoriaus."

— Viena graži diena patys nebeįplauksim, — išsigando Kėdainių rajono "Auksinės varpos" kolūkio pirmininkė G. Valkiūnaitė.

— Aš jau palikau kaliošus, — pridėjo agronomė M. Minelgaitė.

— Gėda. Paprasčiausio šunkelio nebesugebam suremontuoti, — išmušė raudonis pirmininke.

— Kad žyvro nėra... — pasiskundė kolūkio vyras.

— Atidžiau apsidairykit, rasit išeitį.

Rado. Suklojo į duobes... mės-lą.

Rajono liaudies kontrolieriai už galvų susiėmė.

— Nesijaudinkit. Pas mus šito gero ligi stogų. Tvartų nebe-

— Aš jau palikau kaliošus, — pridėjo agronomė M. Minelgaitė.

— Gėda. Paprasčiausio šunkelio nebesugebam suremontuoti, — išmušė raudonis pirmininke.

— Kad žyvro nėra... — pasiskundė kolūkio vyras.

— Atidžiau apsidairykit, rasit išeitį.

Rado. Suklojo į duobes... mės-lą.

Rajono liaudies kontrolieriai už galvų susiėmė.

— Nesijaudinkit. Pas mus šito gero ligi stogų. Tvartų nebe-

KARAS

Centras žodžiais švaistos, Centras griaudžia, Vargšą čikagietį Baisiai spaudžia.

Nutarimą žiauru Pasirašo: — Lai tas latras centrą Atsiprašo.

Čikagietis karčiamoje Būriui sako: — Ginkit vadą, kilkit į ataką...

Plunksnos kavalieriai Mūru stoja, Nutarimą kontra Redaguoja...

P. Kojas

PERVĖLAISUŽINOJO

Patekęs teisman, vagišius, dėka savo advokato, buvo išteisintas. Advokatui paklausus, ar jis patenkintas jo gynyba, pastarasis atsakė: "Aplamai esu patenkintas. Tačiau jeigu būčiau žinjęs, kad aš nekaltas, nebūčiau samdęs advokato".

TARYBINĖ EPIGRAMA APIE VIRĖJĄ

Jums apie tą neįprastą virėją Sakau teisybę tikrą, nepagražinęs:

Jis į sąžinę katilą idėjo, O mėsa išėmė, iškeisdamas į sąžinę.



REIKALINGA REIKSMINGESNĖ PAGALBA

Girtas trinis prie durų, niekaip negalėdamas jų atrakinti. Į jį kreipiasi praeivis:

— Duokite raktą, aš atidarysiu.

— Ačiū. Jūs geriau palaikykite namą, kad jis nesvyruotų.

Dar geriau

— Na, tai kas. Mano tėvelis visada vaikšto be plaukų.

— Mano tėvelis visada vaikšto be kepurės.



Punktualumas yra mokėjimas atspėti, kaip laiku kiti svečiai ateis.

NUKLIMPIMO ROMANTIKA

simato, — nuramino pirmininkė.

— Gal dar kalio druskos papilti? Kelinti metai šešios tonos be naudos guli, — priminė agromė.

— Ant viršaus dar durpių pažersim. Vis tiek kraikui nebetinka. Šlapios. Bus ne kelias, o patalėlis, — džiaugiasi kolūkyje.

Gaila, kad laikraštis partijos garbei nepridėjo, kad visa sistema ir yra ne kas kitas, kaip nuklimpiminė sistema.

Nekenksminga kronika

— Vakarų Vokietijoje policija suėmė Ulrichą Schinitą už tai, kad jis ilgai darė biznį, pardavinėdamas tabletes nuo kvailumo. Keli pacientai nusprendė, kad jie apgauti ir biznis pateko policijon.

— Brazilas Darvalas buvo 20 kartų sužeistas futbolo rungtynėse, bežiūrėdamas buvo kitų numuštas, kartą griuvo tribuna, o kartą galvą praskėlė lietsargiu įsikarščiavusi žiūrovė.



Šis "Tiesoj" pernai rugpjūčio mėnesi išspausdintas paveikslas rodo, kaip entuziastingai Vilniaus darbininkai pasmerkia žekus.